

ВЕРХОВНА РАДА УКРАЇНИ У ДЗЕРКАЛІ ЗМІ:

**За повідомленнями
друкованих та інтернет-ЗМІ, телебачення і радіомовлення
3 лютого 2014 р., понеділок**

ДРУКОВАНІ ВИДАННЯ

- Насамперед розглянути питання, які стосуються нинішніх процесів "Голос України" 3**
- Четвертого лютого розпочне роботу четверта сесія Верховної Ради сьомого скликання. Чого очікувати від нового політичного сезону, «Голос України» поцікавився у представників різних політичних сил.
- Оппозиція метит в главу Ольга Куришко, Александр Радчук, "КоммерсантЪ" (Україна) 4**
- В Верховной Раде идут переговоры о переизбрании руководства...
- Пропозиції Компартії України, її фракції у Верховній Раді України щодо можливих змін до Конституції України "Голос України" 5**
- Враховуючи, що пропонувані зміни мають системний характер, стосуються багатьох дуже важливих питань державного життя, тобто йдеться по суті про нову редакцію Основного Закону держави, було б виправданим, на наш погляд, після прийняття Верховною Радою України Закону про внесення змін до Конституції України, представити нову її редакцію на всенародне схвалення, тобто винести на затвердження Всеукраїнським референдумом.
- Пірова перемога Олександр Карпенко, "Сільські вісті" 18**
- Мабуть, рано раділи Майдан і вся країна з приводу швидкого і майже одностайного скасування депутатами пакета антидемократичних законів у Верховній Раді, що давало надію не лише на успішне врегулювання суспільного конфлікту в Україні, а й на утворення нової, проєвропейської, парламентської більшості.
- Курс на амністию Анастасія Рябоконт, "Комсомольская правда" (Україна).....21**
- В выходные официальная газета Верховной Рады "Голос Украины" опубликовала текст закона, который амнистирует участников массовых акций протеста. Теперь слово за лидерами оппозиции, но те ушли в отказ...
- В Партии регионов рассказали о вербовке оппозицией за деньги Екатерина Ступень, «Вести» 22**
- Оппозиция объявила, что начинает битву за парламент. Она попытается сформировать новое большинство, избрать спикера и даже поменять Конституцию, чтобы лишить президента большей части полномочий. Во фракции Партии регионов пока соблюдают сдержанное спокойствие. Там признают, что их депутатов «обрабатывают» гонцы от оппозиции, но уверены, что последняя не сможет получить большинство голосов.

ІНТЕРНЕТ-ЗМІ

Конституція: про напрацювання, яких нема *Ігор Гридасов, УНІАН*.....23

Повернення до конституційних норм 2004 все частіше називають однією з ключових складових врегулювання політичної кризи. У той же час процес гальмується - тобто в нього є свої противники і прихильники.

Премьерская интрига, или Вариант, который устроит всех *Андрей Самброс, Inpress.ua*.....25

Тактический ход президента, связанный с его готовностью отдать должность премьера Арсению Яценюку, по всей видимости, произвел эффект холодного душа во всем оппозиционном движении.

Віктор Балога: «В новому уряді не повинно бути жодного комуніста і регіонала» *Олексій Бик, Главком*.....28

В інтерв'ю «Главкому» Балога розповів про своє бачення виходу з політичної кризи. Він називає опозицію «полегшеною версією влади» та вважає дострокові парламентські вибори необхідними хоча б для того, щоб незаслужено зайняті деякими політиками депутатські крісла дісталися молодим лідерам, висунутим Майданом.

Лутковская: «И правоохранители, и протестующие остаются гражданами Украины» *Евгений Лешан, Обозреватель* 31

В дни гражданского противостояния нарушение прав человека – обычное дело. Ведь участники противостояния отказываются видеть в противниках граждан, да и просто людей. И тем не менее, представители обеих сторон конфликта остаются людьми с полным набором прав. Какую позицию в этой ситуации занимает украинский омбудсмен?

БЛОГИ

Інна Богословська: «Внимание!»: «Верховная Рада обязана!» *Pravda.com.ua* 35

Прошу всех противников сегодняшней власти понять: Верховная Рада о б я з а н а принять "Акт про відновлення легітимності конституційного ладу в Україні"! Сегодня необходимо именно возвращение к той Конституции, которую власть Януковича рейдерски захватила, а не принятие новой Конституции.

В'ячеслав Кириленко: «Замовлення на федералізацію» *Pravda.com.ua* 36

З Кремля надійшло замовлення на федералізацію. П'ята колона відразу кинулася його виконувати. Але щоб абсолютно штучна ідея федералізації отримала якість підживлення, потрібен антураж, потрібна "картинка".

ТЕЛЕБАЧЕННЯ І РАДІОМОВЛЕННЯ

Головні політичні новини цього тижня надходили з Парламенту і Кабміну *УТ-1, Підсумки тижня*.....37

Опубликовали закон об амнистии и отмене актов от 16 января *Интер, Подробности* 39

П.Порошенко: "Сьогодні Україна – в серці кожного європейського політика" *5 канал, Час новин* 39

**Насамперед розглянути питання, які стосуються нинішніх процесів
"Голос України"**

Четвертого лютого розпочне роботу четверта сесія Верховної Ради сьомого скликання. Чого очікувати від нового політичного сезону, «Голос України» поцікавився у представників різних політичних сил.

Володимир ОЛІЙНИК, фракція Партії регіонів:

— На погоджувальній раді лідери фракцій висловлять свою точку зору, які законопроекти потрібно приймати негайно. Але розглядати треба насамперед питання, які мають пряме відношення до нинішніх процесів у країні. Я вважаю, що треба рухатися крок за кроком і наступним має бути створення Тимчасової спеціальної комісії Верховної Ради щодо внесення змін до Конституції або повернення до попередньої редакції. Тому треба негайно приступити до роботи, бо всі в очікуванні рішення. Але без створення комісії рухатися далі неможливо. Крім того, деякі питання потрібно виносити на референдум. Тому, напевно, треба вносити зміни до закону про референдум. Також на черзі стоїть питання щодо внесення змін до закону про Центральну виборчу комісію, оскільки в червні повноваження 12 членів ЦВК завершуються. Тобто роботи дуже багато.

Щодо кадрових питань в уряді, пропозиція Президента залишається: Арсеній Яценюк — прем'єр, Віталій Кличко — віце-прем'єр з гуманітарних питань. Перша реакція лідерів опозиції — ми не боїмося. Потім — ні. Поки що немає остаточного рішення. Швидше за все, вони бояться відповідальності. У даному випадку кожен із них подумав про рейтинг і президентські вибори. Якби А. Яценюк прийняв цю пропозицію, він би мав більший вплив на вирішення конфлікту, але з точки зору рейтингу дещо втратив би. Думаю, що Президент не затягуватиме з цим питанням і проводитиме консультації. Далі відтягувати не можна. До нас приїжджають європейські та американські партнери для того, щоб врешті-решт зблизити наші позиції. І світова спільнота, і українське суспільство зацікавлені, щоб ми домовилися.

Олександр ГОЛУБ, фракція КПУ:

— Четверта сесія Верховної Ради повинна проходити під знаком виходу з наявної кризи. Комуністи свій план уже запропонували. Це, зокрема, і формування уряду професіоналів, які будуть віддалені від усіх політичних і олігархічних сил і не працюватимуть на вибори того чи іншого кандидата. Саме ті фахівці, які могли б вивести країну із кризи, стабілізувати економічне становище. Гадаю, це буде одне з головних завдань нової сесії.

Крім того, потрібно починати процес зміни Конституції. Ми виступаємо за парламентську республіку. Але як перший крок у цьому напрямку готові розглянути парламентсько-президентську форму правління. Ми готові працювати над цими питаннями в складі конституційної комісії. Однак цей процес і рішення, які ухвалюватимуть, мають бути суворо в законодавчому руслі, інакше й ці зміни можуть бути надалі скасовані. Просто повернутися до Основного Закону в редакції 2004 року, це, напевно, було б непогано, але неможливо. Таке рішення призведе до абсолютного розбалансування влади. Можливо, хтось цього й домагається, педалюючи цю тему.

Що стосується законопроектів, то ми пропонуватимемо до розгляду ті з них, які лягають у руслу наших пропозицій з подолання кризи.

Павло РОЗЕНКО, фракція «УДАР»:

— Настрій перед початком нової сесії не найкращий, мабуть, як у 90 відсотків українців, бо країна перебуває у важкій політичній кризі, яка поступово переходить в економічну кризу. І ця ситуація може безпосередньо вдарити по добробуту і кишенях кожного українця. Тому і порядок денний Верховної Ради, принаймні перший тиждень її роботи, формуватиме політична криза в Україні. Верховна Рада є саме тим органом, від якого залежить, як швидко влада

відреагує на запити суспільства, наскільки ефективна влада в цілому і зможе зробити реальні кроки до досягнення компромісу. Тому, безумовно, роль Верховної Ради в цьому процесі буде вирішальною.

Перші дні нової сесії мають дати відповідь на питання, які сьогодні ставить суспільство, а саме — виправити той дисбаланс влади, який є сьогодні в Україні через зміни до Конституції. Є різні підходи до змін до Конституції. На мою точку зору, як і фракції «УДАР», ми можемо вже в перші дні сесії прийняти відповідні законодавчі акти, які можуть дати відповідь на питання, якою має бути Конституція і до якої форми правління йтиме Україна. Є пропозиції, є проекти постанов, які дають відповідь на некоректне, а, може, навіть і незаконне рішення Конституційного Суду, яке було ухвалено в 2010 році, і яке без Верховної Ради змінило Конституцію. Якщо буде політична воля у народних депутатів, той конфлікт і ту суперечність, які, на жаль, зробив Конституційний Суд, можна було б легко виправити. Є й інші пропозиції — утворення конституційної комісії, але непокоїть, що це може бути просто затягуванням часу.

<http://www.golos.com.ua/Article.aspx?id=314542>

Оппозиция метит в главу

Ольга Куришко, Александр Радчук, "Коммерсантъ" (Украина)

В Верховной раде идут переговоры о переизбрании руководства.

В субботу лидер движения "Третья украинская республика" Юрий Луценко заявил, что в оппозиции собрали подписи за смену председателя Верховной рады Владимира Рыбака и располагают голосами для реформирования парламентского большинства на базе оппозиции и Партии регионов. В числе кандидатур, которые обсуждаются на должность спикера, он назвал народных депутатов Петра Порошенко (внефракционный) и Сергея Тигипко (Партия регионов). Между тем в оппозиции "Ъ" признались, что голосов за отставку господина Рыбака у них нет, а в Партии регионов отметили, что фракция "едина как никогда".

О готовящемся реформировании парламентского большинства в субботу заявил лидер движения "Третья украинская республика" (ТУР) Юрий Луценко. "Улица сделала все, что могла, и центр событий переместился в парламент... Я знаю, что существуют подписи большинства депутатов о смене руководства Верховной рады. И это план на следующую неделю: создание нового большинства, возвращение демократической Конституции, создание правительства народного доверия — нейтрального или оппозиционного,— и установление даты президентских выборов",— сказал он в субботу в эфире "Пятого канала".

В разговоре с "Ъ" господин Луценко уточнил, что в Верховной раде есть 230 подписей за избрание нового спикера. "Наиболее обсуждаемые кандидатуры — Петра Порошенко (внефракционный.—"Ъ") и Сергея Тигипко (Партия регионов; ПР.—"Ъ"). Именно вокруг этих фамилий ведутся серьезные переговоры — и среди оппозиции, и представителей ПР, и внефракционных депутатов",— отметил господин Луценко. Вместе с тем, по его словам, подписей за отставку Владимира Рыбака у оппозиции нет. "У регионалов еще есть страх",— объяснил лидер ТУР.

В оппозиции связывают формирование нового парламентского большинства с возвращением к Конституции в редакции 2004 года, предусматривающей более широкие полномочия Верховной рады и Кабинета министров. По регламенту для внесения изменений в Конституцию необходимо не менее 300 голосов народных депутатов. На прошлой неделе в оппозиции нашли способ, как обойти это требование — народным депутатам предлагается принять акт "О возобновлении легитимности и конституционного порядка в Украине".

Документ (копия имеется в распоряжении "Ъ") основан на выводах Венецианской комиссии от 20 декабря 2010 года. В нем сказано, что решение Конституционного суда (КС), отменившего политреформу 2004 года, "нарушило вопрос легитимности действующих институтов государственной власти". "Вследствие решения КС президент обрел гораздо больше полномочий, чем это было известно избирателям в момент его избрания (в 2010 году.—"Ъ"),—

говорится в тексте акта. В документе отмечается, что с тех пор "деятельность органов государственной власти основывается на нормах, измененных судом, а не Верховной радой как демократически легитимным органом". В связи с этим акт предлагает Раде признать полномочными нормы Конституции 2004 года. "Для принятия акта не нужно 300 голосов, он аналогичен Акту провозглашения независимости. Для его утверждения Раде нужно 226 голосов",— сообщил "Ъ" собеседник в руководстве одной из оппозиционных фракций.

В оппозиции назвали преждевременным заявление лидера ТУР. "С точки зрения повестки дня заявление Юрия Луценко абсолютно правильное, но с точки зрения подсчета голосов я бы не стал форсировать ситуацию",— сказал "Ъ" заместитель главы фракции "Батькивщина" Арсен Аваков. Народный депутат Павел Розенко (УДАР) добавил, что речь идет о формировании нового парламентского большинства на базе оппозиционных фракций, внефракционных депутатов и некоторых представителей Партии регионов. "То, о чем сказал Юрий Луценко — это идеальный вариант и одна из предпосылок выхода из кризиса, однако в этом вопросе я менее оптимистичен — наличие каких-либо подписей не значит, что отставка Владимира Рыбака состоится",— заявил "Ъ" господин Розенко. Он напомнил, что в Верховной раде зарегистрирован проект постановления об увольнении первого вице-спикера Игоря Калетника (Компартия) за превышение полномочий при принятии законов 16 января. "Мы доведем это дело до конца",— пообещал он.

В КПУ заверили "Ъ", что оснований для отставки руководства Рады нет. "Это блеф для давления на Партию регионов! Речь не только в сборе подписей. Для отставки руководства Верховной рады нужны основания и голоса в зале, а таких голосов нет. Я не верю, что в Раде может быть создано новое большинство, и не вижу идеи, вокруг которой оно может объединиться",— сказал народный депутат Александр Голуб (КПУ).

В конце минувшей недели Владимир Рыбак сообщил, что в понедельник на заседании согласительного совета лидеров фракций и глав комитетов поднимет вопрос о создании Временной специальной комиссии (ВСК) по вопросам подготовки изменений в Конституцию. "Новая сессия парламента должна начаться с создания ВСК",— подчеркнул спикер. В Партии регионов заверили "Ъ", что принятие акта, подготовленного оппозицией, "абсолютно исключено". "Для изменения Конституции надо 300 голосов и две сессии, так что если этот вопрос будет актуален, финального голосования раньше сентября не будет. А разговоры об отставке руководства Рады — это блеф оппозиции, чтобы от них не посыпались люди!" — заявил "Ъ" первый заместитель главы фракции ПР Михаил Чечетов. По его словам, сейчас парламентское большинство "едино как никогда".

<http://www.kommersant.ua/doc/2398405>

Пропозиції Компартії України, її фракції у Верховній Раді України щодо можливих змін до Конституції України

"Голос України"

I. Вважаємо принципово важливим послатися в Преамбулі Конституції не лише на Акт проголошення незалежності України від 24 серпня 1991 року, а й на Декларацію про державний суверенітет України від 16 липня 1990 року, здійснюючи яку Верховна Рада ухвалила Акт проголошення незалежності України.

II. Розділ I озаглавити «Основи конституційного ладу».

1. В Розділі, крім інших питань, бажано викласти ряд принципових положень, які б розкривали сутність України як демократичної, соціальної, правової держави.

Такі підходи є в конституціях деяких європейських держав (Французька Республіка, Італійська Республіка та ін. У Конституції Іспанії, прийнятій у грудні 1978 року на загальнонаціональному референдумі, глава третя частини I цілком присвячена детальному викладу основних принципів соціальної і економічної політики, а в частині VII, яка має назву «Про економіку і господарство», міститься низка принципових положень з чіткою соціальною спрямованістю).

З цією метою пропонуємо включити до Конституції статті такого змісту:

«Стаття. Основою економічної та соціальної організації суспільства в Україні є вільна праця людей та забезпечення їм можливості вільно користуватися результатами власної праці, послідовна реалізація принципів соціальної справедливості і захищеності, створення гідних сучасної цивілізації умов життя людей.

Держава забезпечує для всіх громадян рівні вихідні умови у всіх сферах життя суспільства».

«Стаття. Економічна організація в Україні ґрунтується на таких основних засадах:

виняткове право власності народу України на її національні багатства і національний дохід;

забезпечення умов для вільного розвитку і захисту конституційно визнаних форм власності, які виключають привласнення результатів чужої праці, при пріоритетному значенні колективних форм;

регулювання в інтересах суспільства економічних і соціальних процесів на основі економічних методів і законів;

здійснення громадського контролю у сфері виробництва, розподілу та обміну;

господарська самостійність юридичних і фізичних осіб у виробничій сфері у межах, визначених законом;

постійне переоснащення промисловості і сільського господарства на сучасній високотехнологічній, інноваційній, наукоємній, ресурсозберігаючій основі;

цілеспрямована структурна перебудова економіки з урахуванням провідних тенденцій сучасного розвитку виробництва в інтересах зростання добробуту народу і зміцнення могутності держави;

пріоритетність розвитку галузей, від яких залежить насичення споживчого ринку, задоволення першочергових людських потреб;

запобігання монополізації виробництва, яка суперечить інтересам суспільства;

забезпечення вирівнювання соціальних умов розвитку регіонів».

«Стаття. Суспільне життя в Україні ґрунтується на пріоритеті суспільства над державою. Неодмінною умовою свободи і добробуту людей держава вважає формування і розвиток суспільства як асоціації вільних, рівноправних громадян, що функціонує на засадах самоврядування і саморегулювання з широким залученням громадян до управління справами держави і суспільства.

Держава створює умови для вільного розвитку і якнайповнішого розкриття особистих здібностей, творчого потенціалу кожної людини, всебічного розвитку демократії, реалізації принципів соціальної справедливості і захищеності, забезпечує поєднання інтересів різних верств населення, недопущення привласнення результатів чужої праці».

«Стаття. Відповідно до засад правової держави у діяльності органів державної влади в Україні забезпечуються:

законність, захист конституційного статусу державних органів і службових осіб;

розмежування функцій і повноважень між різними гілками влади і ланками державного апарату;

виборність представницьких органів влади і органів самоврядування;

формування виконавчих органів відповідними представницькими органами;

обов'язковість рішень вищих органів для нижчих згідно з поділом їхніх повноважень;

підзвітність і підконтрольність, а також змінність виборних осіб;

поєднання різноманітних форм безпосередньої і представницької демократії, колегіальності і єдиноначальності у функціонуванні органів влади;

гласність, урахування громадської думки;

контроль з боку представницьких органів державної влади за використанням засобів на утримання управлінського апарату».

2. Нинішню статтю 3 Конституції доповнити положенням такого змісту:

«Відносини держави і громадянина в Україні ґрунтуються на їх взаємній відповідальності. Усі органи держави і посадові особи підпорядковують свою діяльність інтересам усього суспільства, а не якоїсь окремої його частини».

3. Частину другу статті 2 сформулювати у такій редакції:

«Україна є федеративною державою у складі регіонів та Автономної Республіки Крим».

Порядок переходу до федеративного устрою держави має бути визначений у Перехідних положеннях.

4. Вважаємо за необхідне посилити і конкретизувати конституційні положення щодо забезпечення екологічної безпеки, з цією метою викласти нинішню ст. 17 у такій редакції:

«Стаття. Забезпечення екологічної безпеки і підтримання екологічної рівноваги на території України, подолання наслідків Чорнобильської катастрофи — катастрофи планетарного масштабу, збереження й використання природних ресурсів у національних інтересах, турбота про їх відновлення, відшкодування втрат, заподіяних здоров'ю і майну громадян неправомірними діями у сфері природокористування, що призводять до забруднення навколишнього середовища, є обов'язком держави.

В інтересах нинішнього і прийдешніх поколінь, збереження генофонду народу Україна здійснює програму охорони і науково обґрунтованого, раціонального використання її надр, водних ресурсів, рослинного і тваринного світу, для збереження чистоти повітря і води, забезпечення відновлення природних багатств і поліпшення навколишнього середовища.

В Україні забороняється будівництво будь-яких підприємств, інших об'єктів, які створюють загрозу екологічній безпеці».

5. Статтю, що регулює відносини власності (зараз — це ст.13), пропонується доповнити частиною першою такого змісту:

«Стаття. Власність в Україні виступає в таких формах:

власність громадян (приватна (особиста));

колективна власність (власність трудових колективів, об'єднань громадян);

комунальна власність (власність територіальних громад);

державна (загальнонародна) власність».

6. Статтю про землю (зараз — це ст.14) викласти у такій редакції:

«Стаття. Земля в Україні є основним національним багатством, що перебуває під особливою охороною держави і не може належати іноземним громадянам та юридичним особам, а також особам без громадянства. Право власності на землю гарантується. Це право набувається і реалізується громадянами, юридичними особами та державою виключно відповідно до закону.

Землі сільськогосподарського призначення не можуть бути об'єктом купівлі та продажу».

7. Вважаємо, що піднесенню міжнародного авторитету України, її національним інтересам відповідало б більш чітке і конкретне визначення змісту і спрямованості зовнішньої політики. З цією метою пропонуємо викласти відповідні статті Основного Закону в такій редакції:

«Стаття. Україна урочисто проголошує, що вона є постійно нейтральною державою, яка не бере участі у військових блоках і дотримується неядерних принципів: не приймати, не виробляти, не набувати і не розміщувати на своїй території ядерної зброї».

«Стаття. Україна є повноправним членом міжнародного співтовариства. Як один із засновників і член Організації Об'єднаних Націй Україна у зовнішньополітичній діяльності керується загальновизнаними принципами і нормами міжнародного права. Вона відкидає війну

як засіб вирішення міжнародних суперечок, виступає за врегулювання їх виключно мирними засобами.

В Україні заборонено пропаганду війни, а також будь-яку діяльність, спрямовану на порушення мирних відносин між народами. Такі дії визнаються антиконституційними, і вони підлягають покаранню відповідно до закону.

Головними цілями і принципами зовнішньої політики України є:
 зміцнення миру і міжнародної безпеки;
 сприяння здійсненню і захист основних прав і свобод людини;
 активна участь у загальноєвропейських процесах і європейських структурах, рівноправному співробітництві держав світу з метою розв'язання проблем, що стоять перед людством;

поглиблення всебічного співробітництва з Росією та іншими членами Співдружності Незалежних Держав, з якими народ України пов'язує багатовікова спільна доля.

У міжнародній діяльності Україна виходить із необхідності ефективного забезпечення власних національних інтересів у політичній, економічній, екологічній, науковій, технічній, інформаційній, культурній сферах.

У питаннях забезпечення колективної безпеки, боротьби з організованою злочинністю, іншими загрозами міжнародному миру і безпеці Україна співробітнічає із зарубіжними країнами і міжнародними організаціями».

8. Статтю 4 (про громадянство) викласти у такій редакції:

«Стаття 4. Громадянство України набувається з народженням людини та на інших встановлених законом підставах.

Громадянин України не може бути позбавлений громадянства і права на вихід із громадянства України, а також вигнаний за її межі або виданий іншій державі.

Подвійне громадянство в Україні допускається лише на підставі міжнародних угод».

9. Частину першу статті 10 (про мови) викласти у такій редакції:

«Державними (офіційними) мовами в Україні є українська та російська мови».

Частину третю цієї статті викласти у такій редакції:

«В Україні гарантується вільний розвиток, використання і захист мов усіх національних меншин».

10. Частину четверту статті, де йдеться про неприпустимість використання Збройних Сил України та інших військових формувань для обмеження прав і свобод громадян або з метою повалення конституційного ладу, усунення (додати — законних) органів державної влади чи перешкоджання їх діяльності, доповнити положенням:

«Такі дії є тяжким злочином проти держави і народу».

III. Важливого значення надаємо збагаченню змісту розділу II Основного Закону, яким регулюються права, свободи та обов'язок людини і громадянина, передусім посиленню гарантій декларованих Конституцією прав і свобод.

Конкретно пропонується таке:

1. Нинішню статтю 21 об'єднати з наступною (ст. 22) і викласти у такій редакції:

«Стаття. Україна виходить з того, що всі люди є вільні і рівні у своїй гідності і правах. Держава визнає і гарантує природні, невідчужувані і непорушні права людини і громадянина, закріплює їх у законах, що відповідають міжнародним зобов'язанням України.

Права і свободи людини і громадянина, закріплені цією Конституцією, не є вичерпними.

Права і свободи громадян, закріплені Конституцією та законами України, не можуть бути скасовані іншими нормативними актами і діями.

Не мають чинності правові акти, які погіршують становище громадян. При прийнятті нових законів або внесенні змін до чинних законів не допускається звуження змісту та обсягу існуючих прав і свобод.

Забезпечення охорони і здійснення прав і свобод громадян, захист їхньої честі та гідності як найвищих соціальних цінностей є обов'язком усіх органів державної влади, громадських організацій, посадових осіб».

Наступну статтю (зараз — це ст. 23) доповнити положенням такого змісту:

«Здійснення прав і свобод несумісне з діями, які завдають шкоди інтересам держави, державній і суспільній безпеці, громадському порядку, здоров'ю і моральності населення».

3. Нинішню статтю 28 доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Особам, позбавленим за рішенням суду волі, а також затриманим за підозрою у вчиненні злочину, забезпечується гуманне поводження з ними і повага їхньої гідності».

4. Передбачений статтею 29 72-годинний термін тримання особи під вартою (як тимчасовий запобіжний захід) змінити на 48-годинний.

5. Нинішню статтю 34, де йдеться про право на свободу думки і слова, доповнити частиною четвертою такого змісту:

«Ніхто не може піддаватися переслідуванням за свої переконання».

6. Доповнити Конституцію статтями такого змісту.

«Стаття. В Україні, відповідно до засад гласності, забезпечуються свобода діяльності засобів масової інформації, врахування громадської думки. Монополізація засобів масової інформації державними органами, громадськими об'єднаннями, політичними партіями, групами чи окремими особами, а також використання засобів масової інформації в антиконституційних цілях не допускаються».

Державні і комунальні засоби інформації є незалежними від політичних партій і громадських організацій.

Цензура заборонена.

Порядок заснування засобів масової інформації, їхні права, обов'язки і відповідальність встановлюються законом».

«Стаття. Громадяни України мають право на одержання від державних органів, громадських об'єднань і посадових осіб та поширення достовірної інформації про стан справ у всіх сферах державного, економічного, суспільного і міжнародного життя, про екологічний стан, а також з питань, що стосуються прав, законних інтересів та обов'язків громадян. Не допускається поширення інформації, яка містить державну таємницю, що охороняється законом».

Громадянам гарантується право спростовувати оприлюднену неправдиву інформацію, яка завдає шкоди їхнім інтересам чи принижує гідність, а також вимагати відшкодування моральних і матеріальних збитків, завданих такою інформацією».

Відповідальність за перешкоджання реалізації права громадянина на інформацію встановлюється законом».

7. Нинішню статтю 35 викласти у такій редакції:

«Стаття. Кожен має право на свободу світогляду і віросповідання. Це право включає свободу сповідувати будь-яку релігію або не сповідувати ніякої, безперешкодно відправляти одноособово чи колективно релігійні культу і ритуальні обряди, вести релігійну чи атеїстичну діяльність, яка не суперечить закону».

Здійснення цього права може бути обмежене законом лише в інтересах охорони громадського порядку, здоров'я і моральності населення або захисту прав і свобод інших людей».

Церква і релігійні організації в Україні відокремлені від держави, а школа — від церкви. Жодна релігія не може бути визнана державою як обов'язкова. В Україні не надається переваг будь-якій релігійній конфесії».

Ніхто не може бути увільнений від своїх обов'язків перед державою або відмовитися від виконання законів за мотивами релігійних переконань. У разі якщо виконання військового

обов'язку суперечить релігійним переконанням громадянина, виконання цього обов'язку має бути замінене альтернативною (невійськовою) службою.

Релігійні об'єднання, діяльність яких підриває основи державності України, моральності українського суспільства та завдає шкоди здоров'ю людей, створює загрозу їх життю, на території України заборонені.

Порядок реєстрації релігійних об'єднань та їх відносини з державними органами визначаються законом».

8. Статтю про право громадян України на свободу об'єднання у політичні партії та громадські об'єднання (зараз — це ст. 36) доповнити після частини першої новою частиною такого змісту:

«Політичні партії, профспілкові, молодіжні та інші громадські організації створюються громадянами на основі добровільного членства і самоврядування і виконують функції, передбачені їх програмами і статутами, діючи в рамках Конституції і законів України. Вони не можуть перебирати на себе функції державної влади. Втручання у внутрішні справи об'єднань громадян з боку держави, а також інших партій і об'єднань не допускається».

А в частині, де йдеться про професійні спілки, зазначити, що вони створюються «з метою захисту їх трудових та інших соціально-економічних прав та інтересів».

9. Доповнити Конституцію окремою статтею про опозиційну діяльність такого змісту:

«Стаття. Громадянам України, політичним партіям, громадським організаціям гарантується свобода опозиційної діяльності — висування і обстоювання альтернативних програм суспільного розвитку. Права політичної опозиції і порядок їх реалізації визначаються законом».

10. Частину четверту нинішньої статті 37, де йдеться про можливість заборони діяльності політичних партій та громадських організацій, викласти у такій редакції:

«Заборона діяльності політичних партій та інших об'єднань громадян здійснюється лише в судовому порядку».

11. Нинішню статтю 46 викласти у такій редакції:

«Стаття. Громадяни України мають право брати участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, у здійсненні народного контролю за діяльністю державних органів, у вирішенні всіх питань життя трудових колективів, в яких вони працюють, вільно обирати і бути обраними до органів державної влади та органів місцевого самоврядування.

Громадяни користуються рівним правом доступу до державної служби, а також до служби в органах місцевого самоврядування.

Вимоги, що ставляться до кандидатів на службові посади, мають обмежуватися лише характером службових обов'язків».

12. Нинішню статтю 40 доповнити частиною другою такого змісту:

«Переслідування за критику тягне за собою кримінальну чи адміністративну відповідальність за законом».

13. Частину першу нинішньої статті 41, де йдеться про право власності громадян, доповнити положенням такого змісту:

«передавати у спадкування майно, набуте на законних підставах». У цій же статті там, де йдеться про право приватної власності, після слова «приватної» додавати (в дужках) — «особистої»».

14. Принципового значення надаємо збагаченню змісту статті Основного Закону, де йдеться про право на працю (зараз — це ст. 43).

Конкретно:

у частині першій замість слів «Кожен має право на працю» зазначити: «Кожному гарантується право на працю»;

після частини першої дати нову частину такого змісту:

«Будь-яке обмеження права на працю не допускається. Ніхто не може бути звільнений чи переведений на іншу роботу без його згоди чи без підстав, встановлених законом».

Наступні частини викласти у такій редакції:

«Кожному забезпечуються належні безпечні і здорові умови праці, що відповідають установленим державою вимогам безпеки та гігієни, особливі умови охорони праці жінок під час вагітності і після пологів, праці неповнолітніх, осіб з обмеженою працездатністю, а також осіб, зайнятих на особливо важких роботах, і тих, що працюють на шкідливих для здоров'я або небезпечних для життя виробництвах. Використання праці жінок і неповнолітніх на небезпечних для їхнього здоров'я роботах забороняється.

Право на своєчасне одержання винагороди за працю захищається законом. Винагорода за працю встановлюється відповідно до її кількості та якості, суспільної значимості і не може бути нижчою за офіційно встановлений прожитковий мінімум. Чоловіки й жінки, дорослі й підлітки мають право на рівну оплату за рівну працю. У випадках тимчасової незайнятості з незалежних від громадянина причин йому гарантується право на матеріальне забезпечення відповідно до закону.

Держава регулює в інтересах громадян питання праці і заробітної плати, професійної підготовки кадрів, соціального захисту, у тому числі від безробіття, права та обов'язки державних органів і трудових колективів у цих питаннях. Вирішення цих питань узгоджується з профспілками, яким гарантується свобода дій на підприємствах, в установах і організаціях.

Забороняється дитяча праця, не пов'язана з навчанням і трудовим вихованням».

15. Статтю про підприємницьку діяльність (зараз — це ст. 42) правильніше було б дати після статті про право на працю і викласти її першу і другу частину у такій редакції:

«Стаття. Кожен має право на підприємницьку діяльність, яка не заборонена законом, на об'єднання в кооперативні, акціонерні та інші форми спільного ведення господарства. Права трудових колективів охороняються законом.

Участь посадових і службових осіб органів державної влади та органів місцевого самоврядування у підприємницькій діяльності може бути обмежена законом.

Держава забезпечує захист конкуренції у підприємницькій діяльності. Не допускаються зловживання монопольним становищем на ринку, неправомірне обмеження конкуренції та недобросовісна конкуренція. Види і межі природних монополій визначаються законом».

16. Статтю, де йдеться про право на страйк (зараз — це ст. 44) викласти у такій редакції:

«Стаття. Ті, хто працює, мають право на страйк, тобто на повне або часткове припинення роботи на підприємстві, в установі чи організації, незалежно від форми власності, для захисту своїх економічних і соціальних інтересів, політичних прав і свобод.

Порядок здійснення права на страйк встановлюється законом з урахуванням необхідності забезпечення національної безпеки, охорони здоров'я, прав і свобод інших людей.

Ніхто не може бути примушений до участі або до неучасті у страйку.

Заборона страйку можлива лише на підставі закону у випадках, коли страйк може створювати загрозу життю і здоров'ю людей або дестабілізувати функціонування служб, які забезпечують життєдіяльність суспільства чи регіонів».

17. У частині другій статті, де йдеться про право на відпочинок (зараз — це ст. 45) вказати, що тривалість робочого часу не може перевищувати 40 годин на тиждень.

18. Частину першу наступної статті (зараз — це ст. 46) про право на соціальний захист доповнити положенням такого змісту:

«наданням людям похилого віку допомоги у подоланні самотності і соціальної ізоляції, можливості для посиленої участі у суспільному житті».

19. Статтю про право на житло (зараз — це ст. 47) викласти у такій редакції:

«Стаття. Україна гарантує громадянам право на житло. Розвиваючи і охороняючи державний і громадський житловий фонд, реалізуючи програми будівництва житла, надаючи

допомогу кооперативному та індивідуальному житловому будівництву, забезпечуючи справедливий розподіл житлової площі під громадським контролем, держава створює умови, за яких кожен громадянин має можливість побудувати впорядковане житло або придбати його у власність чи взяти в оренду.

Громадянам, які потребують соціального захисту, житло надається державою та органами місцевого самоврядування безоплатно або за доступну для них плату відповідно до закону.

У державі реалізується програма пільгового кредитування будівництва житла для молодих сімей.

Ніхто не може бути примусово позбавлений житла інакше як на підставі закону за рішенням суду».

20. Статтю про право на охорону здоров'я (зараз — це ст. 49) викласти у такій редакції:

«Стаття. Держава гарантує громадянам безоплатну медичну допомогу та медичне страхування.

Право на охорону здоров'я забезпечується державним фінансуванням відповідних соціально-економічних, медико-санітарних, оздоровчо-профілактичних та відновлювальних програм.

Держава створює умови для ефективного і доступного для всіх громадян медичного обслуговування. У державних і комунальних закладах охорони здоров'я медична допомога надається безоплатно; існуюча мережа таких закладів не може бути скорочена і має забезпечувати потреби населення в безоплатній медичній допомозі.

Держава дбає про розвиток фізичної культури, спорту і туризму, забезпечує санітарно-епідемічне благополуччя».

21. Статтю про шлюб (це — ст. 51) викласти у такій редакції:

«Стаття. Шлюб ґрунтується на вільній згоді жінки і чоловіка. Кожен із подружжя має рівні права і обов'язки у шлюбі та сім'ї.

Батьки зобов'язані утримувати до повноліття дітей, народжених як у шлюбі, так і поза шлюбом, якщо їхнє батьківство визнане ними самими або судом. Повнолітні діти зобов'язані піклуватися про своїх непрацездатних батьків.

Сім'я, як основний осередок суспільства, дитинство, материнство і батьківство охороняються державою.

Держава піклується про забезпечення здоров'я матері і дитини, виховання дітей.

Забороняється втручання в особисте і сімейне життя громадян, крім передбачених законодавством випадків, коли це викликано потребою захисту життя, здоров'я, прав і законних інтересів дітей, батьків та інших членів сім'ї».

22. Статтю про право на освіту (ст. 53) викласти у такій редакції:

«Стаття. Держава гарантує громадянам право на освіту.

Повна загальна середня освіта є обов'язковою.

Держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам. Мережа державних і комунальних навчальних закладів не може бути скорочена.

Громадяни мають право безоплатно здобути вищу освіту в державних і комунальних навчальних закладах на конкурсній основі.

Громадянам, які закінчили державні вищі і професійно-технічні навчальні заклади, гарантується надання роботи за фахом.

Громадянам, які належать до національних меншин, відповідно до закону гарантується право на навчання рідною мовою чи на вивчення рідної мови у державних і комунальних навчальних закладах або через національні культурні товариства».

23. Доповнити Конституцію новими статтями такого змісту:

«Стаття. Усі в Україні мають право користуватися здобутками культури, що забезпечується загальнодоступністю надбань вітчизняної і світової культури, культурно-освітніх закладів, засобів масової інформації, у тому числі книговидавництва і періодичної преси, безоплатних бібліотек, культурного обміну із зарубіжними країнами.

Держава гарантує вільний розвиток і взаємозбагачення культур усіх національностей, що населяють Україну, створює умови для збереження і розвитку національних традицій і звичаїв, заохочує діяльність національно-культурних центрів, асоціацій та інших громадських формувань, що не суперечить законодавству України.

Держава, громадські об'єднання, а також громадяни зобов'язані дбати про розвиток культури, збереження історичних пам'яток та інших об'єктів, що мають культурну цінність».

«Стаття. Громадянам, які проживають на території України, забезпечується відповідно до закону право користуватися рідною або будь-якою іншою мовою, вільно обирати мову навчання і виховання дітей і молоді, а також мову міжнаціонального спілкування.

Громадяни зобов'язані дбайливо ставитися до рідної мови як до духовного надбання народу, поважати мови інших народів».

«Стаття. Громадяни України самі визначають свою національну приналежність. Обмеження цього права не допускається. Незаконними є вимоги до громадян вказувати свою національність під час прийому на роботу чи на навчання».

24. Доповнити частину першу нинішньої статті 55 словами:

«Скарги мають бути розглянуті в порядку і в строки, визначені законом. Порухення цих вимог тягне за собою відповідальність, встановлену законом».

25. Частину другу нинішньої статті 58, якою встановлюється, що закони та інші нормативно-правові акти не мають зворотної сили, доповнити положенням такого змісту:

«Якщо після вчинення правопорушення відповідальність за нього було скасовано або пом'якшено, застосовується новий закон».

26. Частину другу нинішньої статті 59, де йдеться про адвокатуру, доповнити положенням такого змісту:

«Організація і порядок діяльності адвокатури визначаються законом».

27. Частину першу нинішньої статті 61, де йдеться про презумпцію невинуватості, доповнити словами:

«який набрав чинності».

IV. Розділ III слід було б озаглавити «Вибори. Референдум. Інші форми безпосередньої демократії», передбачивши в ньому конкретні правові норми, які б повніше забезпечували реалізацію важливого конституційного положення про те, що «носієм суверенітету і єдиним джерелом влади в Україні є народ», що «право визначати і змінювати конституційний лад в Україні належить виключно народові і не може бути узурповане державою, її органами або посадовими особами».

Конкретно пропонується:

нинішню статтю 69 викласти у такій редакції:

«Стаття. Народне волевиявлення здійснюється через вибори, всенародне голосування (Всеукраїнський референдум) або опитування (плебісцит) та інші форми безпосередньої демократії. Важливі питання життя держави, області, міста, району, селища чи села можуть виноситися на народне обговорення (вирішення), в тому числі на місцеві референдуми».

Порядок проведення всеукраїнських і місцевих референдумів, опитувань (плебісцитів) і виборів визначається законом»;

окремою статтею передбачити закріплення в Конституції інституту народної законодавчої ініціативи — можливість внесення певною кількістю громадян України (наприклад, 50 тисяч) у Верховну Раду України законопроекту, обов'язкового для розгляду;

розширити коло питань державного життя, які можуть вирішуватися виключно всенародним голосуванням, сформулювавши нинішню статтю 73 у такій редакції:

«Стаття. Виключно всеукраїнським референдумом вирішуються питання про зміну території України, характер суспільно-політичного ладу, форму державного управління та адміністративно-територіальний устрій, державну символіку, входження України чи приєднання до політичних і економічних союзів з іншими державами».

V. Щодо організації державної влади Компартія виходить з того, що на даному етапі магістральним напрямом має бути розвиток парламентаризму, недопущення зосередження влади в руках однієї особи чи групи осіб, забезпечення підконтрольності усіх владних структур народу.

З огляду на те, що більш як двадцятирічне існування в Україні інституту президентства не тільки не сприяло консолідації українського суспільства, а, навпаки, нерідко ставало джерелом нестабільності, генератором конфліктів, практично всі роки незалежності провокувало боротьбу за владні повноваження, — пропонуємо скасувати цей інститут.

Найвищим органом державної влади і єдиним законодавчим органом в країні має бути парламент — Верховна Рада України, що складається з двох палат — Палати депутатів і Ради регіонів. Їй підконтрольний і підзвітний Уряд — Рада Міністрів України, яка уособлює й очолює виконавчу гілку влади.

У зв'язку з цим вносимо такі конкретні пропозиції:

1. Нинішню статтю 75 Конституції викласти у такій редакції:

«Стаття. Найвищим органом державної влади і єдиним законодавчим органом в Україні є парламент — Верховна Рада України.

Верховна Рада України, виступаючи від імені всього народу України, здійснює засновницькі, законодавчі та контрольні функції, формує найвищі державні органи України, визначає порядок організації і діяльності центральних та місцевих органів державної влади, а також правові засади утворення і діяльності об'єднань громадян в Україні.

Передача повноважень Верховної Ради України іншим державним органам або службовим особам забороняється».

2. Склад Верховної Ради України визначити у кількості 350 членів Палати депутатів, які мають обиратись за пропорційною системою з відкритими списками, і по три члени Ради регіонів від кожного регіону зі строком повноважень — п'ять років.

Організація роботи Палат, порядок їх взаємодії, у тому числі проведення спільних засідань мають визначатися Регламентом Палат.

3. Зберегти нинішні умови несумісності депутатського мандата з іншими видами діяльності.

Встановити, що в разі виникнення обставин, які роблять несумісним депутатський мандат з іншими видами діяльності, народний депутат України у двадцятиденний строк з дня виникнення таких обставин припиняє таку діяльність або подає особисту заяву про складення повноважень народного депутата України.

Якщо протягом зазначеного строку обставини несумісності депутатського мандата не буде усунуто, повноваження депутата припиняються парламентом за рішенням суду.

У разі невходження народного депутата, обраного від політичної партії, до складу депутатської фракції цієї політичної партії або виходу чи виключення народного депутата із складу такої фракції його повноваження припиняються достроково на підставі закону за поданням вищого керівного органу відповідної політичної партії з дня прийняття Палатою депутатів чи Радою регіонів постанови з цього питання.

4. Передбачити можливість дострокового припинення повноважень (відкликання) народного депутата, який не виправдав довір'я виборців. Порядок відкликання має бути визначений законом.

5. Статтю про депутатську недоторканність (зараз — це ст. 80) викласти у такій редакції:

«Стаття. Народні депутати України не несуть юридичної відповідальності за результати голосування або висловлювання у парламенті та його органах, за винятком відповідальності за образу чи наклеп.

Кримінальна справа стосовно члена Палати депутатів чи члена Ради регіонів може бути порушена Генеральним прокурором України.

До винесення судом обвинувального вироку і набрання ним чинності народний обранець не може бути без згоди Верховної Ради України заарештований.

У разі затримання народного обранця на місці вчинення злочину про його затримання негайно повідомляється Голові відповідної Палати Верховної Ради України. Палата Верховної Ради України у дводенний строк вирішує питання про надання згоди на тримання народного депутата України під вартою чи про його звільнення».

6. Стосовно повноважень парламенту в Основному Законі слід зафіксувати, що Верховна Рада України повноважна розглядати й вирішувати будь-яке питання, яке належить до відання України, крім тих, що віднесені до повноважень виконавчої чи судової влади, а також тих, з яких має проводитися всенародне голосування (референдум).

Щодо питань, які мають бути віднесені до виключного відання Верховної Ради України, слід додати (до повноважень, які нині здійснює парламент) власне (автентичне) тлумачення схвалюваних Верховною Радою законів.

7. До повноважень Ради регіонів доцільно віднести:

затвердження ухвалюваних Палатою депутатів законів з питань Державного бюджету України, державних податків і зборів, фінансового, валютного, кредитного, митного регулювання, грошової емісії, ратифікації та денонсації міжнародних договорів України, статусу і захисту державного кордону України, війни і миру з правом повернення законів на повторний розгляд Палатою депутатів із зауваженнями; вето Ради регіонів може бути подолане більшістю голосів членів Палати депутатів від конституційного складу Палати;

вирішення питань, пов'язаних із введенням воєнного і надзвичайного стану, оголошенням зон надзвичайних ситуацій;

прийняття рішень про направлення підрозділів Збройних Сил України до інших держав, про участь підрозділів Збройних Сил України у міжнародних миротворчих операціях, які проводяться за рішенням Ради безпеки ООН, про допуск та умови перебування на території України підрозділів збройних сил інших держав;

призначення на посади та звільнення з посад, вирішення питань щодо яких віднесене до компетенції парламенту (крім формування складу Уряду);

призначення половини складу Ради Національного банку України.

До відання Палати депутатів віднести:

прийняття законів;

формування складу Уряду України (включаючи звільнення з посад членів Уряду, у тому числі внаслідок висловлення недовіри), Голова Ради Міністрів України має призначатись і Програма діяльності Уряду затверджуватись спільним рішенням обох палат Верховної Ради України;

призначення на посаду та звільнення з посади Голови Національного банку України і половини складу Ради Національного банку України;

призначення на посаду і звільнення з посади Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини;

оголошення амністії.

8. Рішення про достроковий розпуск Палати депутатів з підстав, визначених Конституцією України, приймається Палатою — голосами не менше двох третин її конституційного складу.

Повноваження Палати депутатів не можуть бути припинені в останні шість місяців строку повноважень Верховної Ради України, а також під час дії військового чи надзвичайного стану.

9. Слід було зафіксувати в Конституції, що закони України встановлюють вихідні засади правового регулювання в усіх сферах життя суспільства і держави. Вони не можуть суперечити Конституції України. Усі інші нормативні акти державних органів і посадових осіб приймаються на підставі і на виконання Конституції та інших законів України і не можуть їм суперечити.

10. До повноважень Рахункової палати України має бути віднесений контроль не лише за використанням коштів Державного бюджету України, а й за їх надходженням до Бюджету.

11. Враховуючи надзвичайну корумпованість структур державного апарату, варто було б, на наш погляд, обговорити можливість заснування в ході оновлення Основного Закону держави Інституту імпідменту щодо високих посадових осіб (членів Уряду, керівників центральних органів влади, а також областей, суддів). Така норма є в Конституції США (розділ III). Практика імпідменту (крім президента) там не набула поширення (було лише кілька випадків застосування імпідменту до інших посадових осіб). Роль суду в процедурі імпідменту виконує сенат. В Україні це могла б бути Рада регіонів. У наших умовах, особливо на нинішньому етапі, процедура імпідменту слугувала б потужним стримуючим чинником для високих посадових осіб, схильних до корупції.

V. Про Уряд України — Раду Міністрів України, організацію виконавчої влади на місцях.

Відмова від інституту президентства ліквідувала б дуалізм виконавчої влади, на неприпустимість якого звертала увагу Венеціанська комісія. Не стане ґрунту для безкінечних суперечок щодо повноважень на найвищих рівнях державного управління, підміни Уряду апаратом Президента.

Рада Міністрів України має діяти як колегіальний орган. Вона повинна мати право в межах компетенції зупиняти дію правових актів Автономної Республіки Крим з одночасною постановкою перед Верховною Радою Автономної Республіки Крим питання про скасування цих актів; скасовувати акти міністерств та інших центральних органів виконавчої влади, а також рішення і розпорядження виконавчих комітетів місцевих рад, якщо вони видані з порушенням Конституції, законів України.

Виконавчу владу в областях і районах, містах Києві та Севастополі мають здійснювати виконавчі комітети відповідних рад. При здійсненні своїх повноважень виконавчі комітети рад повинні бути підзвітними і підконтрольними як відповідним радам, так і органам виконавчої влади вищого рівня.

VI. У розділі про Прокуратуру України варто зазначити, що органи прокуратури здійснюють свої повноваження незалежно від будь-яких державних органів, політичних партій і громадських організацій, а також, що прокурори не можуть обіймати якусь іншу оплачувану посаду, крім науково-педагогічної, викладацької чи творчої.

Враховуючи нагальну необхідність захисту конституційних прав і свобод громадян та інтересів держави, доцільно зберегти на даному етапі за Прокуратурою функції нагляду за додержанням законів та збільшення до 7 років строку повноважень Генерального прокурора України.

VII. Про Правосуддя.

1. Вважаємо, що в Конституції має бути закріплений статус Верховного Суду України як найвищого судового органу в системі судів загальної юрисдикції, який здійснює контроль і судовий нагляд за судовою діяльністю всіх судів України.

2. Потрібно також зазначити, що незалежність і недоторканність суддів, створення умов для безперешкодного і ефективного здійснення їх повноважень гарантуються Конституцією і законами України.

Вплив на суддів у будь-який спосіб, так само як і будь-яке втручання у здійснення правосуддя забороняються.

3. Варто встановити, що судді всіх судів обираються терміном на сім років, народні засідателі — на три роки.

Народних суддів районних, міських, районних у містах народних судів мають обирати громадяни району, міста, району у місті на основі загального, рівного, прямого виборчого права шляхом таємного голосування.

Суддів Верховного Суду України та вищих спеціалізованих судів, обласних і Київського міського судів, суддів Верховного Суду Автономної Республіки Крим повинна обирати Рада регіонів Верховної Ради України.

Народних засідателів районних, міських, районних у містах народних судів мають обирати на громадських зборах за місцем їхнього мешкання або роботи, а також на зборах військовослужбовців по військових частинах; народних засідателів обласних і Київського міського судів — відповідні ради; народних засідателів Верховного Суду Автономної Республіки Крим — Верховна Рада Автономної Республіки Крим; народних засідателів Верховного Суду України — Верховна Рада України.

Судді і народні засідателі можуть бути відкликані лише на підставі і в порядку, встановленому законом.

4. Пропозиції щодо суду присяжних (для розгляду кримінальних справ про особливо тяжкі злочини), а також про заснування інституту мирових суддів підтримуємо.

5. Вважаємо за доцільне встановити, що голови судів обираються судьями відповідного суду в порядку, встановленому законом.

6. Доцільно також встановити, що судочинство в Україні ведеться українською мовою або мовою більшості населення даної місцевості чи іншою мовою, прийнятною для населення відповідної місцевості.

При розгляді у судах справ учасникам процесу, які не володіють мовою судочинства, забезпечується право знайомитися з матеріалами справи, брати участь у процесуальних діях через перекладача і виступати в суді рідною мовою.

VIII. Стосовно адміністративно-територіального устрою України. Крім зафіксованих в Основному Законі загальних засад територіального устрою України та системи адміністративно-територіального поділу, важливо зазначити статус громад (сільських, селищних, міських), якими визнати адміністративно-територіальні одиниці, до яких входять жителі одного або декількох населених пунктів та які мають визначені в установленому порядку межі своєї території.

Окремо викласти положення, пов'язані з переходом на федеративний устрій України.

IX. Про місцеве самоврядування.

1. У зв'язку з відмовою від інституту президентства мають припинити свої повноваження обласні, міські, районні державні адміністрації. Всі місцеві питання повинні вирішувати місцеві ради — обласні, районні, міські, селищні, сільські, виходячи з інтересів громадян, які мешкають на їх території, і загальнодержавних інтересів. Вони ж мають забезпечувати дотримання на їх території Конституції і законів України, захист прав і свобод громадян, охорону громадського порядку. Місцевим радам слід надати право брати участь у обговоренні питань загальнодержавного значення, вносити з цих питань пропозиції до вищих органів.

2. У Конституції слід зафіксувати, що місцеве самоврядування є правом і гарантованою державою спроможністю територіальної громади, жителів села, селища чи міста або добровільного об'єднання у територіальну громаду жителів кількох населених пунктів самостійно вирішувати питання місцевого значення в межах Конституції і законів України.

3. Для забезпечення належної фінансової бази місцевого самоврядування слід встановити, що законом визначається мінімальна частка від податків і зборів, які спрямовуються на формування доходів місцевих бюджетів.

Х. Про Конституційний Суд України.

1. Підтримуємо пропозицію про введення інституту конституційної скарги, чим будуть надані додаткові можливості для судового захисту прав і свобод громадян на рівні конституційного контролю.

Звичайно, має бути встановлений всебічно продуманий процесуальний порядок подання і розгляду таких скарг, з тим щоб не перетворити Конституційний Суд України на орган, який займатиметься переважно розглядом скарг громадян.

2. До повноважень Конституційного Суду України слід віднести:

1) вирішення питань про відповідність Конституції України (конституційність):

законів та інших правових актів Верховної Ради України;

актів Президента України, виданих за часів існування в Україні інституту Президентства;

актів Ради Міністрів України;

правових актів Верховної Ради Автономної Республіки Крим і представницьких органів регіонів — суб'єктів федерації.

Ці питання розглядаються за зверненнями: не менш як сорока п'яти народних обранців України; Верховного Суду України; Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини; Верховної Ради Автономної Республіки Крим;

2) надання за зверненням Верховної Ради України висновку щодо відповідності законопроекту про внесення змін до Конституції України вимогам розділу XIII Конституції України;

3) офіційне тлумачення Конституції України.

3. У практиці Конституційного Суду України були випадки, коли, по суті, з однакових питань ухвалювалися рішення, які за змістом не повністю відповідали одне іншому.

Бажано обговорити, як можуть переглядатися рішення Конституційного Суду, оскільки це питання Законом про Конституційний Суд не врегульоване.

4. Висловлюються пропозиції про перенесення місцезнаходження Конституційного Суду України з м. Києва до м. Харкова.

ХІ. Про внесення змін до Конституції України.

Вважаємо за необхідне віднести до розділів Конституції України, зміни до яких повинні затверджуватися всеукраїнським референдумом, також розділ II «Права, свободи і обов'язки громадян».

ХІІ. Враховуючи, що пропонувані зміни мають системний характер, стосуються багатьох дуже важливих питань державного життя, тобто йдеться по суті про нову редакцію Основного Закону держави, було б виправданим, на наш погляд, після прийняття Верховною Радою України Закону про внесення змін до Конституції України представити нову її редакцію на всенародне схвалення, тобто винести на затвердження Всеукраїнським референдумом.

Друкується за рахунок квоти фракції Комуністичної партії України.

<http://www.golos.com.ua/Print.aspx?id=314333>

Пірова перемога

Олександр Карпенко, "Сільські вісті"

Мабуть, рано раділи Майдан і вся країна з приводу швидкого і майже однотайного скасування депутатами пакета антидемократичних законів у Верховній Раді, що давало надію не лише на успішне врегулювання суспільного конфлікту в Україні, а й на утворення нової, проєвропейської, парламентської більшості, опозиційної до В. Януковича. Вже ввечері того ж

Інформаційне управління Апарату Верховної Ради України

дня стало зрозуміло, що відповідний законодавчий процес пригальмувався через розбіжності у баченні владою й опозицією механізму амністії затриманих учасників акцій протесту. Нагадаємо, що перша наполягала на тому, аби це відбулося тільки за умови звільнення майдану Незалежності, вулиці Грушевського у столиці та адмінприміщень. Опозиція добивалася амністування заарештованих протестувальників негайно без будь-яких вимог і часових рамок. Перший варіант мав реалізуватися за законопроектом «регіонала» Юрія Мірошніченка, другий — на основі документа позафракційного Юрія Дерев'янка.

Бунт на кораблі

Засідання парламенту 29 січня почалося з виступу першого президента України Леоніда Кравчука, який узяв на себе роль миротворця і посередника між сторонами протистояння. Це могло означати тільки одне: переговорний процес знову зайшов у глухий кут.

Ситуація драматична, країна на межі громадянської війни, говорив Л. Кравчук. Щоб заспокоїти суспільство, він запропонував розробити, затвердити та оприлюднити план виходу України з політичної кризи, який потім крок за кроком реалізовувати. Найперше — прийняти закон про амністію. Звільнити затриманих і адміністративні приміщення. Потім узятися за реформування Конституції. Тільки Верховна Рада може це зробити, бо Конституційний суд, скасовуючи зміни до Основного Закону від 2004 року, перевищив свої повноваження. Л. Кравчук запропонував створити комісію і почати процес реформування держави. Колишній глава держави закликав владу та опозицію довіряти одне одному. Не можна вести діалог мовою ультиматумів, бо це безперспективно. «Давайте почнемо говорити з Україною», — звернувся до депутатів Л.Кравчук. Депутати зустріли цю промову бурхливими оплесками, що свідчило про їхню налаштованість на конструктивну співпрацю.

Думалося, що після цього нарешті станеться довгожданий прорив до порозуміння, яке мало виявитися в ухваленні закону про амністію та постанови про започаткування конституційної реформи. Зокрема, планувався до розгляду проект постанови депутата від Партії регіонів Валерія Писаренка, згідно з яким Тимчасова спеціальна комісія Верховної Ради України з питань підготовки та узгодження законопроекту про внесення змін до Конституції України мала бути створена до 1 березня. В документі чітко визначено завдання та часові рамки роботи цього органу: до 1 жовтня 2014 року розробити зміни до Основного Закону, які гарантують повернення до парламентсько-президентської форми правління. Комісію мав очолити народний здепутат від «Батьківщини» Руслан Князевич. Було також зареєстровано чотири проекти закону про амністію, один із яких передбачав звільнення Юлії Тимошенко. Депутати стали також збирати підписи за звільнення з посади заступника Голови Верховної Ради, депутата від КПУ Ігоря Калетника, який «виявив героїзм» під час ухвалення антиконституційних законів 16 січня. Все вказувало на те, що в таборі опозиції панують ейфорія та шапкозакидацькі настрої, а серед «регіоналів» — хитання. Депутати від «УДАРу», «Свободи», «Батьківщини» в кулуарах висловлювали впевненість, що все піде як по маслу, і натякали на те, що їх підтримає і значна частина колишніх опонентів.

Проте не так сталося, як гадалося. Голова Верховної Ради Володимир Рибак оголосив, що два узгоджених у фракціях законопроекти про амністію та створення Комісії з питань конституційної реформи будуть розглядатися о 14-й. Коли депутати знову зібралися в залі, їм повідомили, що голосування відбудеться о 16-й, мовляв, треба уточнити деякі нюанси та роздрукувати документи. Було видно, що спікер зумисне зволікає. Навіщо? Імовірно, для того, щоб дати можливість непохитному ядру провладної фракції повернути багнети своїх блудних соратників під прапори Партії регіонів. Тобто за парламентськими кулісами точилася запекла боротьба за голоси народних обранців. Цілком можливо, сталося нарешті те, що прогнозували політологи, — в ситуацію втрутилися олігархи, кожен із яких має вплив на певну групу депутатів. Вочевидь, скоробагатьки побоюються, що в разі ескалації насильства Європа обріже їм доступ до рахунків та маєтностей у швейцаріях і лондонах, та й український бізнес може серйозно постраждати. Відомо також, що лідери ЄС досить прозоро натякнули, що ті депутати, які й надалі займатимуть жорстку позицію щодо мирної акції протесту в Україні, потраплять до чорного списку.

«Купи козла»

Поза залом Верховної Ради продовжується велика політична гра. Щось сталося перед тим, як Янукович прийняв рішення піти на поступки опозиції. Можливо, на нього вплинули дзвінки європейських та американських лідерів. Кажуть, що серйозну розмову з ним мав найбільший український олігарх Ринат Ахметов. Проте можна також припустити, що в середу відбулося і щось, протилежне за змістом, що дало Януковичу впевненості або, навпаки, роздратовало, і він вирішив упертися. Цілком імовірно, що нашому гаранту зателефонував його російський колега Путін та вимагав очистити країну від «бандерівців» та «петлюрівців» в обмін на другий транш кредиту. Як відомо, В. Янукович 28 січня зустрічався з Верховним представником ЄС Кетрін Ештон, головою представництва ЄС в Україні Яном Томбінським та спеціальним посланцем Генерального секретаря ООН до України Робертом Сіпрі. Нагадаємо, що 11 грудня в Києві теж перебувала велика група закордонних представників, проте це не завадило Януковичу дати команду про штурм Київради. То, може, нехай би закордонні миротворці взагалі не приїздили в Україну, якщо їхні місії викликають зворотний ефект?

Політологи під час цієї тривожної парламентської паузи заговорили про можливість реваншу влади. А що, хіба була перемога? «Це ж класика — якщо життя задовбало, купи козла, тримай його вдома, а потім продай козла і відчуй полегшення. Так і наші «януচারи» — пропхнули фашистські закони, арештували сотні людей, а тепер це скасовують і пропонують усім розійтися», — заявив лідер громадської організації «Третя республіка» Юрій Луценко. На його думку, парламент повинен прийняти великий пакет вимог Майдану, серед яких негайна і безумовна амністія учасників повстання проти диктатури, повернення до Конституції 2004 року (не створення говорильної комісії, а результативне голосування 300 голосами). Окрім того, у пакеті вимог, вважає політик, має бути формування технічного уряду позапартійних профі (або передача опозиції права на повне формування Кабміну). «Тільки таке комплексне рішення спонукає людей звільнити Український дім, КМДА та вулицю Грушевського», — зазначив він. «Потім ВР має ухвалити дату дострокових президентських виборів, що дасть змогу звільнити Будинок профспілок і проїжджу частину Хрещатика», — сказав Луценко. «Так розуміють переговорний процес майданівці. І їхній терпець не безмежний», — додав він.

Підвальна дипломатія

Близько 18-ї В. Рибак знову оголосив, що з проектами документів — цілковитий ажур, але запропонував розглянути їх наступного дня. «Сьогодні!» — стали скандувати депутати. Довелося владнати цю колізію з допомогою голосування. За негайний розгляд антикризового пакета проголосувало понад 360 депутатів. Оце то результат! Виявляється, і справді не все гаразд у межигірському царстві. Та це ж справжній бунт на кораблі! Десь за годину у парламент примчали Президент Віктор Янукович, глава його Адміністрації Андрій Ключев, в.о. Прем'єр-міністра Сергій Арбузов. «Вони приїхали з Банкової в парламент для того, щоб «промити» мізки тим депутатам, які не згодні і не хочуть підтримувати ганебні законопроекти», — так пояснив ситуацію Віталій Кличко.

Зустріч Президента з «регіоналами» відбувалася в одному із залів засідань, розміщених у підвалі Верховної Ради. «Регіоналів» просто гвалтують, щоб змусити не голосувати за варіант закону про амністію від опозиції», — заявив «ударівець» Віктор Чумак.

Колишня «регіоналка» Інна Богословська розповіла, що В. Янукович під час тієї «стрілки» у підвалі нагадав: правоохоронні органи мають на кожного депутата компромат, який буде використано в разі «неправильного» голосування, також погрожував розпуском парламенту і запевняв, що у нього достатньо сил, аби навести лад у країні.

«Підвальна дипломатія» Президента спрацювала: «регіонали» в залі засідань парламенту мали розгублений і пригнічений вигляд. Близько 23-ї години В. Рибак поставив на голосування законопроект Юрія Мірошніченка про амністію. «За» висловилися 189 депутатів-«регіоналів» (восьмеро не голосували), всі 32 комуністи і 11 позафракційних — усього 232 голоси.

Депутат Ю. Мірошніченко назвав ухвалений закон позитивним. Згідно з ним, затриманих учасників протистоянь амністують тільки через 15 діб після того, як демонстранти звільнять усі зайняті ними адміністративні будівлі. Ця вимога нібито не стосується Будинку профспілок, Жовтневого палацу в Києві, а також не передбачає припинення демонстрації на майдані Незалежності чи ліквідації наметів на ньому. Він також заявив, що його закон

поширюється тільки на «мирних» учасників останніх подій. Які критерії поділу на мирних і немирних, депутат не уточнив. Вочевидь, правоохоронці класифікуватимуть дії мітингувальників на власний розсуд.

«Це закон про заручників», — так одразу прокоментував щойно ухвалене парламентом рішення лідер «Свободи» Олег Тягнибок. І додав, що демонстранти відмовляться звільняти утримувані ними будівлі. «Янукович здобув піррову перемогу (перемога, рівносильна поразці. — Ред.). «Майдан після цього дня став сильніший, бо ми побачили їхню розгубленість, побачили, що у їхніх людей теж прокидається здоровий глузд та інстинкт самозбереження», — написав на своїй сторінці в інтернет-мережі народний депутат Андрій Шевченко.

Оскільки Президент України і досі не підписав закони від 28 січня, що скасовують так званий «диктаторський пакет», політична ситуація в країні повернулася на вибухонебезпечний рівень минулого четверга. Влада продовжує гратися з вогнем...

<http://www.silskivisti.kiev.ua/19059/index.php?n=21084>

Курс на амністию

Анастасія Рябоконт, "Комсомольская правда" (Україна)

В выходные официальная газета Верховной Рады "Голос Украины" опубликовала текст закона, который амнистирует участников массовых акций протеста.

Теперь слово за лидерами оппозиции, но те ушли в отказ. Оппозиционеры не спешат выводить людей из занятых зданий госорганов. А это первое условие на пути к амнистии участников митингов.

А ведь согласно закону лидеры оппозиции должны в ближайшие 15 дней (то есть до 17 февраля) вывести людей из захваченных зданий. И только после этого всех участников массовых протестов амнистируют.

Во власти считают такой шаг неплохим компромиссом. Говорят, что просто возвращают Майдан в рамки приличия. Оппозиция же требует менять закон.

- Мы будем требовать пересмотра закона об амнистии. Мы будем требовать безусловного освобождения людей без каких-либо условий, - заявил на митинге в воскресенье Виталий Кличко.

По его словам, к этому вопросу парламент вернется уже во вторник.

Участникам протестов, которые с декабря удерживают Киевгорадминистрацию, за это ничего не будет. Только в ближайшие две недели ее надо освободить. Фото: Олег Терщенко.

По данным Генпрокуратуры, за участие в акциях протеста были задержаны 234 человека. 140 из них арестованы.

СПРАВКА "КП"

Сейчас под контролем протестующих остаются несколько обладминистраций в западных областях и КГГА. А из-за баррикад нельзя проехать по трем основным улицам центра Киева - Крещатику, Грушевского и Институтской. Автор закона, депутат от Партии регионов Юрий Мирошниченко, говорит, что за участниками митинга надо оставить три здания - Дом профсоюзов, Украинский дом и Октябрьский дворец. Никто не посягает и на сам Майдан - палатки на нем разрешат оставить. А из остальных зданий - просим на выход.

На кого распространяется амнистия?

От уголовной ответственности освободят участников массовых протестов, которых после 21 ноября обвинили в захвате власти, разрушении объектов собственности, блокировании транспортных коммуникаций, организации массовых беспорядков, хулиганстве, захвате зданий госсобственности, сопротивлении или угрозам правоохранителям. Также под амнистию попадают те, кто препятствовал работе народных депутатов, взламывал сайты судов, угрожал судьям, разрушал имущество суда, не выполнял судебное решение.

Кто среди задержанных?

Суды рассматривали больше двух сотен дел, связанных с массовыми протестами. По обвинениям проходят радикальные участники так называемого "Правого сектора", руководитель "Братства" Дмитрий Корчинский. Также есть дела против тех, кто захватывал областные администрации в разных областях, штурмовал КГГА, свалил памятник Ленину на Бессарабке, участвовал в массовых беспорядках возле Святошинского РУВД.

Кого не будут амнистировать?

Обвиняемых в тяжелых преступлениях - убийстве, похищении, пытках, нанесении тяжких телесных. Также нет в законе ни слова о том, что нельзя преследовать сотрудников силовых органов. В перечне освобождаемых от ответственности нет и тех, кого обвиняют в превышении власти.

<http://kp.ua/daily/030214/436483/>

В Партии регионов рассказали о вербовке оппозицией за деньги *Екатерина Стулень, «Вести»*

Оппозиция объявила, что начинает битву за парламент. Она попытается сформировать новое большинство, избрать спикера и даже поменять Конституцию, чтобы лишить президента большей части полномочий. Во фракции Партии регионов пока соблюдают сдержанное спокойствие. Там признают, что их депутатов «обрабатывают» гонцы от оппозиции, но уверены, что последняя не сможет получить большинство голосов.

Сессия парламента стартует в понедельник, а накануне оппозиционеры провели психологическую атаку в Мюнхене. Там, на конференции по безопасности, Арсений Яценюк, Виталий Кличко и Петр Порошенко встретились с Госсекретарем США Джоном Керри. После встречи оппозиционеры заявили, что они с большим американским чиновником «наметили конкретные шаги» по выходу из кризиса, а Яценюк сказал, что Украина может рассчитывать на кредит МВФ в \$15 млрд. По словам Яценюка, эту сумму нам выделят, если в Украине примут Конституцию 2004 года и оппозиция после реформы сможет сформировать правительство. Таким образом колеблющимся депутатам от Партии регионов намекалось - есть чем заменить деньги от России (которые наверняка будут потеряны, если Кабмин возглавит оппозиция).

Хватит голосов?

В оппозиции уверены, что часть регионалов они на свою сторону перетянут и это лишь вопрос времени. Переговоры, по данным наших источников в Раде, ведут со стороны оппозиции Инна Богословская (вышла из фракции ПР в конце ноября), а также два старых бизнес-партнера Давид Жвания и Николай Мартыненко (последний, по данным СМИ, основной спонсор Арсения Яценюка). Одна из кандидатур от оппозиции на место спикера — Петр Порошенко. «Он тот, за кого проголосует нужное количество нардепов», — говорит нардеп от «Батькивщины» Александр Бригинец. Ударовец Владимир Куренной не исключает, что на спикера может пойти Владимир Литвин. «Эта кандидатура устроила бы всех, — говорит Куренной. — В ПР начался раскол, и многие готовы голосовать за Конституцию 2004 года».

Напомним, оппозиция хочет проголосовать за возврат Конституции 2004 года простым большинством голосов и сформировать свое правительство. По словам политолога Вадима Карасева, общий план оппозиции выглядит так: Виктор Янукович сохраняет свой пост, но при этом вступает в силу прежняя Конституция. Формируется новое правительство во главе с Яценюком, кресло спикера отдается Порошенко, а Кличко оставят возможность баллотироваться в президенты в 2015 году. Но насколько такой план реализуем?

Ситуация у регионалов

В ПР утверждают, что нет никаких разногласий в партии и большинства оппозиции не собрать. «Я думаю, это очередная информационная провокация и попытка повлиять на умы сомневающихся. Я уверена, что большинства у них нет и беспокоиться о должности Рыбака не стоит», - уверена нардеп-регионал Елена Бондаренко.

Не особо верят и обещаниям кредитов. «Это просто попытка немного подсластить ситуацию, мол, нам деньги польются рекой, если они придут к власти», — говорит нардеп от

ПР Владимир Олейник. «Оппозиции нужно сказать открыто, что МВФ не собирается снимать свои требования для кредита в \$15 млрд, — заявляет Олег Царев. — В то же время Россия дает нам порядка 40 млрд со скидкой на газ и прочими проектами без всяких условий: не нужно повышать коммунальные платежи или вводить мораторий на рост зарплаты бюджетникам». Любопытно, что вчера с трибуны Майдана выступил депутат-регионал Виталий Грушевский. После его выступления на площади объявили, что он якобы вышел из фракции. Но вскоре сам Грушевский это опроверг.

Впрочем, неофициально регионалы признают, что не все в их фракции просто. «Ситуация сложная, — говорит источник в ПР. — наших перевербовывают. В том числе и деньги предлагают. Плюс люди просто устали. Кто-то может и дрогнет. Много таких будет? Не думаю. Оппозиция говорит с позиции силы: мол, с Западом уже все порешали. Это нашим не нравится. Да и что значит введение Конституции 2004 года? 300 голосов, чтобы все сделать легитимно, они не наберут. А любой другой вариант президент не признает и будет ситуация двоевластия, чреватая острейшим конфликтом. А это наших колеблющихся и отпугивает».

<http://vesti.ua/politika/35668-regionaly-o-grjadujej-bitve-za-radu-situacija-slozhnaja-nashih-pereverbovyvajut>

Інтернет-ЗМІ

Конституція: про напрацювання, яких нема

Ігор Гридасов, УНІАН

Повернення до конституційних норм 2004 все частіше називають однією з ключових складових врегулювання політичної кризи. У той же час процес гальмується - тбо в нього є свої противники і прихильники (рос.)

Возврат к конституционным нормам 2004 года все чаще называют одной из ключевых составляющих урегулирования политического кризиса. В то же время процесс тормозится – так как у него есть свои противники и сторонники

Переговоры не дали однозначного ответа на конституционный вопрос / Пресс-служба президента Одни политики высказываются в пользу сценария с возвратом к Основному закону образца 2004 года, другие не поддерживают его. Последние перед сессией парламента переговоры оппозиционной тройки с Януковичем не дали однозначного ответа на конституционный вопрос. «Стороны констатировали несовершенство норм Закона № 2222 и отсутствие собственных наработок текстов конституции», - так изложена ситуация на президентском сайте в версии Елены Лукаш. Ничего совершенного в природе нет – тут не поспоришь. А вот пассаж об отсутствии «собственных наработок текстов» озадачил. Как такое может быть в стране, где попытки конституционных изменений, результативные и не очень, за годы независимости стали чуть ли не национальным видом спорта, а собственных проектов конституций не имели разве что отдельные сельские головы?

Пропавшие наработки Януковича

Регионалы предлагали ввести двойное гражданство. Конечно же, такие наработки есть. Во всяком случае, были. Но непонятно куда делись. А у некоторых переговорщиков и политических сил, ими представляемых, было и по несколько штук. Рекордсменом тут можно считать Виктора Януковича и его партию.

Пожалуй, не назовешь собственной наработкой регионалов закон № 2222. Поддержали они его в декабре 2004-го лишь вынужденно, в пакете с голосованием за «третий тур», в котором у них уже не было шансов. Открыт вопрос, был ли собственной наработкой проект, прозванный журналистами «конституцией ПРИБЮТ», разошедшийся по интернету в начале лета 2009-го. Тогда обе стороны открестились от авторства документа.

Но был у регионалов и свой проект Основного закона. Долгое время он висел на их партийном сайте с 2008 года, а потом вдруг куда-то исчез. Проект вполне отвечал критериям перехода к парламентско-президентской республике. А если учесть, что тогда мы и жили в условиях парламентско-президентской республики, - к усилению ее парламентской и ослаблению президентской составляющей.

Из любопытных нюансов того проекта имеет смысл упомянуть предоставление государственного статуса русскому языку и снятие запрета на двойное гражданство. Но самым интересным был пункт о том, кто должен формировать правительство. Таким правом предлагалось наделять партию, которая заняла первое место на выборах, набрав наибольшее количество голосов. Вряд ли есть смысл напоминать, какая именно партия тогда отвечала этому критерию, поскольку она отвечает ему и до сих пор.

Исчезновение документа с сайта последовало после того, как был реализован другой конституционный «проект» регионалов – сомнительная с многих точек зрения отмена закона № 2222 Конституционным судом после победы Януковича на президентских выборах. Регионалы, конечно, отрицают, что это их «собственная наработка», однако классический принцип «кому выгодно» сомнений в этом не оставляет.

Еще одной наработкой Януковича можно считать создание по его указу в феврале 2011 года «Конституционной Ассамблеи» для подготовки конституционных изменений. Инициатором выступил Леонид Кравчук, который и возглавил научно-экспертную группу. Ассамблея поработала, выдала на-гора концепцию изменений, пообещала представить на суд публики и сам проект документа, до чего дело так и не дошло. Эксперты тем временем скептически высказывались в том смысле, что, независимо от написанного членами ассамблеи, в сессионный зал подконтрольного Януковичу парламента и даже на референдум все равно будет вынесено и утверждено то, что написано в кабинетах Банковой и отвечает ее интересам. Об ассамблее давненько ничего не слышать, а ее наработками не спешат похвастаться ни Янукович, ни Кравчук.

Взаимоисключающие идеи Медведчука

У Медведчука должно быть много наработок. У кого должно быть много наработок в данном вопросе, так это у Виктора Медведчука. Но прояснить суть этих наработок его заявления не помогают. «Я отзываю свою подпись под своими словами о том, что в Украине должна быть демократия европейского образца, парламентско-президентская форма правления... Я заявляю: страна должна вернуться к президентско-парламентской форме правления, президент должен опираться на парламентское большинство и формировать исполнительскую власть» - пишет он в 2009-м году.

«Самое главное для нас — вернуться к парламентско-президентской форме правления. Большинство стран Евросоюза используют эту модель. ... Вы говорите: нет парламентаризма, нет судебной системы... Почему нет? Из-за концентрации власти в одних руках. Значит, Медведчук был прав в 2000-ом, в 2002-ом году, когда сказал, что парламентско-президентская форма — это наиболее приемлемо для Украины» - провозглашает он же в интервью 2012-го года.

Ситуативные наработки «Батькивщины»

У Арсения Яценюка, возможно, и нет «собственных наработок», хотя это было бы странно. Еще в 2008 году, в бытность спикером, Арсений Петрович заявлял: «Украина не имеет традиции царизма, в Украине нет традиции авторитаризма и тоталитарных режимов», настаивая на том, что нашей стране присуща «исключительно парламентско-президентская республика». Некоторая пикантность ситуации заключалась в том, что говорил он эти слова, призывая регионалов вернуть своих делегатов в ющенко́вский Национальный конституционный совет, чтобы таким образом легитимировать его деятельность. А совет был, как раз, озабочен протаскиванием варианта со значительным усилением президентских полномочий.

У партии, которую Арсений Яценюк возглавляет сейчас, наработки имелись. Незадолго до скандальной «Конституции ПриБЮТ», авторство которой никем не признано, Юлия Тимошенко высказывалась в том смысле, что в стране не должно быть двоевластия. В интервью

«Зеркалу недели», от 1 марта 2008 года она даже предложила изменить Конституцию страны, ликвидировав либо пост президента, либо пост премьер-министра.

А вскоре в интернете появился вариант Конституции от БЮТ. Президент по нему терял многие полномочия. Предусматривалось избрание премьера большинством без утверждения у президента. Существенно расширялись возможности для самого премьер-министра – единоличное право на представление всех министров, назначение всех глав госадминистраций и руководство внешнеполитической деятельностью с правом заключать международные договоры. Кто не помнит, может попробовать угадать, какой пост в тот момент занимала сама Юлия Тимошенко.

Постоянство противоположностей

Симоненко ратует за парламентскую республику. Не удивительно, что противоположные взгляды на проблему имеют Петр Симоненко и Олег Тягнибок. «Мы против парламентско-президентской формы правления в государстве, так как, согласно нашему варианту Конституции «Свободы», мы выступаем за президентскую форму правления», заявил недавно лидер «Свободы», фактически опровергнув заявление Лукаш, что у него нет «собственных наработок текстов Конституции». Лидер же коммунистов всегда пиарил чисто парламентскую форму правления, вплоть до отмены поста президента вообще.

Вопреки репутации политика, выступающего за «сильную руку» во главе державы, парламентско-президентскую форму правления поддерживает Виталий Кличко. «Общество и оппозиция молча согласились, когда в 2010 году Конституционный суд, превысив свои полномочия, фактически изменил своим решением Конституцию и государственный строй страны. Несколько лет назад тогдашняя оппозиция своей молчаливой позицией позволила власти проверить сценарий изменения Конституции», - возмущался он еще летом прошлого года. «Задача парламента сегодня - восстановить действие Конституции 2004 года» - говорил Виталий в декабре. Об этом же говорит и сейчас.

Хотя, если вчитаться в программу партии УДАР, может сложиться впечатление, что в ней скорее речь идет о чисто парламентской системе. Судите сами: «Изменения в Конституции должны предоставить правительству определяющие полномочия по формированию и реализации государственной политики и сделать его подотчетным исключительно парламенту... Президент должен играть роль гаранта соблюдения конституционных норм и прав граждан».

О том, что депутаты должны добиться возвращения к конституции 2004 года, сказал недавно Юрий Луценко. Впрочем, именно Социалистическая партия Украины, в верхний эшелон которой он некогда входил, была основным лоббистом этой реформы еще в начале двухтысячных годов. В то время как Анатолий Гриценко, например, всегда выступал за сильную президентскую власть, беря за концептуальный образец американскую политическую систему.

Теперь этим, а также многим другим украинским политикам снова предстоит заняться конституционным реформированием. Как с этой задачей справятся люди с разными, противоположными, противоречивыми и порой меняющимися в зависимости от точки зрения взглядами, мы можем увидеть в ближайшие дни.

<http://www.unian.net/politics/878984-konstitutsiya-o-narabotkah-kotoryih-net.html>

Премьерская интрига, или Вариант, который устроит всех

Андрей Самброс, Inpress.ua

Тактический ход президента, связанный с его готовностью отдать должность премьера Арсению Яценюку, по всей видимости, произвел эффект холодного душа во всем оппозиционном движении.

Смысл этого жеста заключался даже не в очевидном разрезе оппозиции (самому рейтинговому оппозиционному лидеру предложили пост вице-премьера по социальным

вопросам), а в том, что власть начала играть на опережение в политической, но не силовой плоскости. Этого, с учетом сложившихся обстоятельств, никто не ожидал.

Невзирая на то, что первоначальное предложение о формировании «правительства национального согласия» было отвержено и Яценюком, и другими лидерами оппозиционных политических сил, к его рассмотрению могут вернуться уже в ближайшее время.

Интереснее всего то, что на данный момент существует минимум три более-менее вероятных сценария формирования правительства, каждый из которых, в той или иной мере, выгоден власти. Все эти сценарии обладают своим уникальным набором специфических эффектов, способных повлиять на исход президентских выборов 2015 года.

Конечно, у власти уже готово решение по поводу персонального состава правительства, однако украинская политика настолько тонкая и непредсказуемая сфера, что произойти может практически все...

«Правительство национального несогласия»

На протяжении более чем трех лет монолитность «бело-голубой» партии держалась конкретно на том, что их привилегированный статус обеспечивала внутренняя дисциплина и корпоративная культура. Так было до недавнего времени. События последних месяцев поставили под сомнение былое единство. По крайней мере, такое впечатление могло сложиться у тех, кто внимательно следит за внутреполитическими процессами.

Так, во время парламентских разбирательств по поводу согласования конкретного варианта закона об амнистии произошло то, чего мало кто ожидал – Виктор Янукович приехал лично в задние Верховного Совета и стал проводить переговоры с депутатами своей же фракции.

Напомним: речь в тот день шла не о новом правительстве, моделировании Конституции или любом другом принципиальном для власти вопросе. Речь шла об уступках, которые уже были даны оппозиции. Следовательно, вмешательства президента, в обычных обстоятельствах, этот этап парламентского процесса не требовал.

Как бы то ни было, но депутаты поддержали именно тот законопроект, который поддержал президент, и большинство продемонстрировало всем, что былое единство не утрачено и ситуация в парламенте находится под их контролем. Но 29 января прозвучал весьма тревожный звонок для президента. Если необходимы такие усилия для того, чтобы сохранить видимость единства позиции фракции по рядовым решениям (усмирение протестного движения путем частичного выполнения их требований), то какие усилия понадобятся для того, чтобы назначить «своего» премьер-министра?

Скорее всего, любая предложенная кандидатура будущего руководителя правительства из ближайшего окружения Виктора Федоровича будет восприниматься как продолжение политики сильного президента. Для этого на должность премьера может быть назначен «технический» премьер, который, с одной стороны, будет понятен президенту и Партии регионов, с другой стороны, не будет вызывать откровенного неприятия со стороны оппозиции и населения. Этот вариант был бы вполне логичный и ожидаемый. Такой премьер мог бы начать некое обновление власти в контексте марта 2015 года.

Проблема такого сценария связана с тем, что любое «переходное правительство» (аналог – «компромиссное правительство») за год до президентских выборов не сможет работать в свойственной ему невнятной и, местами, скучной манере. От него будут требовать демонстрации конкретных результатов, а вместо этого оно постоянно будет предлагать блеклые «планы реформирования» или «стратегии развития».

Возможно это и не самый плохой вариант развития событий для Украины в целом, однако его эффективность (в отличие от компромиссности) находится под большим вопросом.

«Правительство национального полусогласия»

Второй крупный сценарий формирования правительства связан с возможностью реформатирования парламентского большинства. Создание такого большинства, в которое

бы вошли представители КПУ, Партии регионов и внефракционных депутатов, предполагает следующие изменения в архитектуре власти:

1. Должность премьер-министра занимает народный депутат из числа внефракционных парламентариев (потенциально на эту должность претендует Петр Порошенко, учитывая его заявления о готовности оппозиции взять на себя руководство новым правительством).

2. Активно обсуждается возможность реформирования Конституции Украины (переход от президентско-парламентской к парламентско-президентской форме правления и вся сопутствующая этому тематика «создания качественно новой страны»).

3. Делается ряд символических уступок протестному движению (показательно наказываются руководители среднего звена в подразделениях силовиков, которых привлекали для подавления акций протеста и т. п.)

С одной стороны, усиление парламента будет выгодно новому премьеру, с другой стороны, для Виктора Януковича оно станет возможностью продолжить политическую карьеру. Смысл этой комбинации для команды президента состоит в том, чтобы обезопасить себя от возможного провала на мартовских выборах 2015 года.

Если рейтинг Виктора Федоровича упадет слишком низко и станет очевидно, что со всем административным и финансовым ресурсом он не сможет победить в кампании и защитить созданный результат, то переход с должности главы государства на должность главы правительства будет весьма выгодным шагом.

Поэтому не стоит думать, что президент не заинтересован в реформировании конституции. Все совсем не так. Изменение конституции – это «подушка безопасности», которая необходима для того, чтобы активно пользоваться своим политическим капиталом с 2015 до 2017 года (до следующих парламентских выборов).

Основным риском этого сценария является слишком низкий капитал доверия между потенциальными участниками всего этого действия.

«Правительство национального согласия»

Последний вариант, первоначально отброшенный «оппозиционной тройкой», также имеет право на существование до тех пор, пока команда президента окончательно не решит, на что и кого делать ставку в такое непростое время.

Конечно, предложение для оппозиции было сделано в нужный момент, чтобы разрядить сложившуюся агрессивную обстановку в столице и адекватно ответить на ожидания охлократической толпы.

В самом начале было ясно, что Виталий Кличко не согласится на второразрядную позицию вице-преьера по социальным вопросам, на которой три года назад живьем сожгли весь рейтинг Сергея Тигипко и его проекта «Сильная Украина».

По поводу Арсения Яценюка также не было серьезных вопросов: потратить весь существующий политический капитал на то, чтобы один год побыть премьером и бесповоротно уничтожить свое политическое имя – это слишком невыгодное предложение.

Особенно невыгодным предложением оно становится в свете возможного неучастия в президентской гонке Виталия Кличко (учитывая неопределенность его постоянного места жительства в последние несколько лет).

Таким образом, огромное количество минусов этого сценария для оппозиции делает его реализацию совершенно невероятной.

Это значит, что правительство «национального согласия» совершенно невозможно в Украине до тех пор, пока не произойдут президентские выборы или не будут внесены изменения в Конституцию Украины (усиление парламента, которое даст возможность оппозиции расширить возможности своей политической игры).

До этого времени основной сценарий развития событий – это назначение на должность премьер-министра понятного властям и не вызывающего отторжения со стороны оппозиции человека. Главное условие – благоприятная обстановка в стране в течение следующего месяца.

В случае же продолжения политического кризиса кресло премьер-министра (и инициатива формирования правительства) будет отдано в руки представителей «умеренной оппозиции» (из числа внефракционных депутатов) или невнятным «технократам», костяк которых состоит из наемных управленцев в Партии регионов.

<http://inpress.ua/ru/politics/24565-premerskaya-intriga-ili-variant-kotoryy-ustroit-vsekh>

Віктор Балоба: «В новому уряді не повинно бути жодного комуніста і регіонала»

Олексій Бук, Главком

Віктор Балоба тривалий час працював у владі – губернатором при Кучмі, головою Секретаріату президента при Віктора Ющенку, міністром надзвичайних ситуацій при Януковичу.

Сьогодні Балоба, обраний до парламенту по мажоритарному округу в рідному Закарпатті. Він позиціонує себе як відверто опозиційного до влади політика. Попри це Віктор Іванович залишається позафракційним, критикуючи і опозицію за нерішучість і невідповідність очікуванням Майдану.

В інтерв'ю «Главкому» Балоба розповів про своє бачення виходу з політичної кризи. Він називає опозицію «полегшеною версією влади» та вважає дострокові парламентські вибори необхідними хоча б для того, щоб незаплатити зайняті деякими політиками депутатські крісла дісталися молодим лідерам, висунутим Майданом.

Як ви оцінюєте роботу позачергової сесії ВР? Це втрачений шанс?

Коли було оголошено про проведення позачергового засідання я публічно висловлював побоювання, що мета цієї сесії – узаконення введення надзвичайного стану в країні. Цього не сталося, що можна вважати позитивом.

Проте, негативів набагато більше. В нас не сформована нова парламентська більшість, хоча для цього були всі підстави та можливості. Не зроблено навіть кроку до вирішення питання узурпації влади однією людиною. Закон про так звану амністію взагалі можна вважати частиною сценарію по перетворенню країни на поле бою.

Чи можна говорити, що влада продемонструвала готовність піти на зустріч Майдану?

Про які поступки можна говорити, якщо щодня по всій країні майданівцям оголошують нові вирокі, по містах ходять тітушки, а десятки людей вважаються зниклими? Натомість з усіх екранів ми чуємо про «трудоий Схід» і «безробітних бандерівців – екстремістів», від яких потрібно рятувати країну.

Чи можна вважати закон про амністію компромісом?

Прийнятий закон не має нічого спільного з визнанням права українців на мирний протест. Він більше нагадує відтермінування вироку приреченому на страту. З тексту цього документу відразу видно, що юристи Банкової думали не над вирішенням гострої політичної кризи в державі, а над тим, як залякати людей.

Хочу нагадати владі, що люди не злякались ні диктаторських законів, ні кийків та куль «Беркуту», тому можемо не чекати, що вони злякаються цих ультиматумів.

Чи надходили вам, як позафракційному депутату, пропозиції від влади щодо голосування по закону про амністію? Якщо так – хто саме робив такі пропозиції, які обіцянки та гарантії давали в обмін на підтримку?

У владі добре знають, що я такі пропозиції не розглядаю і додаткової мотивації не шукаю.

Чи запрошували вас або інших позафракційних до переговорів?

Питання в тому, чи є нам про що говорити. Я не бачу щирості у словах влади, яка два місяці не бачила сотень тисяч людей у центрі Києва, аж доки на Грушевського не почали горіти автобуси.

Лист групи позафракційних щодо врегулювання кризи, у зв'язку з яким згадувалося і ваше ім'я (наскільки мені відомо, помилково) – чи знаєте, хто був його ініціатором?

Так, я про це дізнався зі ЗМІ.

Мені відомо, хто за цим стоїть, і скажу вам, що це ті люди, які звикли лише користуватися плодами революції. Навіть тоді, коли їх ще немає.

Чи ведуться взагалі переговори між позафракційними депутатами з приводу створення окремої депутатської фракції чи групи, щоб брати участь у переговорах?

Це останнє питання, яке взагалі заслуговує на чиюсь увагу. Зараз головне – розрулити ситуацію в державі. Для чого вести переговори, якщо у Партії регіонів депутати розділилися і їм самим треба приймати рішення, яку створити фракцію, щоби рухати країну до єднання?

Ви звернулися з листом до послів західних країн, закликаючи ввести санкції проти певного кола посадовців. Хто і за яким критерієм складав цей список? Якого реального результату чекаєте від свого кроку?

В своєму листі я чітко зазначив, що розпочинати треба з тих депутатів, які 29 січня голосували за так звану амністію в редакції влади. Якщо політики не мають сміливості протистояти своєму лідеру, який втратив відчуття реальності, то вони мають відповідати за свої дії. Бо виходить так, що вони ведуть країну до громадянської війни, розраховуючи пересидіти скрутні часи за кордоном.

Хочу, щоб депутати від ПР чітко розуміли, що горе, яке вони несуть країні, не омине їх родини і комфортно відсидітись не вийде. Хіба що під Кремлем. Але ми з вами знаємо, що до Москви більшість з них їздить хіба що гонорари та нові темники отримувати, а більшість воліє жити в ненависній для них Європі.

Чи можна говорити про те, що влада почала здавати позиції?

Не думаю, що в цій країні є хоча б одна людина, яка вірить в те, що Янукович добровільно відмовиться навіть від частини своїх повноважень, чи принаймні забезпечить чесні вибори в 2015 році. Все, що робить влада – це розпочинає свою улюблену гру в «розводки кошенят».

Нам не потрібно бути провидцями, щоб спрогнозувати те, що буде в країні в найближчі роки. Але якщо хтось сподівається, що буде російсько-білоруський сценарій – він глибоко помиляється.

Ваш брат Василь Петьовка 16 січня підтримав закон про бюджет. Чи схвалюєте такий вчинок?

Це питання треба задавати йому особисто. Але його позиція з партією не погоджувалася і особисто я її не можу схвалювати.

Яким, на вашу думку, може бути компроміс між владою і Майданом? Чи вдасться його досягти?

Єдиний компроміс – це виконання вимог Майдану. А це означає покарання винних у смерті та побитті людей, звільнення активістів, відновлення євроінтеграції та відставка Януковича. Ніхто не говорить, що це все потрібно зробити за один день. Але люди мають чітко бачити, яким чином і коли їх вимоги будуть виконані.

Які поступки влади, на вашу думку, могли б бути достатніми для того, аби задовольнити Майдан?

Ще раз наголошую – Майдан сформував і озвучив всі свої вимоги. І він має право вимагати їх виконання. Бо саме влада почала бити мирних демонстрантів, вперше за історію незалежної держави пролила кров людей та зробила країну розмінною монетою в торгах за своє політичне майбутнє.

Хочете компромісу – виконуйте вимоги людей і напругу в суспільстві принаймні частково буде знято.

Як ви оцінюєте здатність лідерів опозиції впливати на Майдан?

Мені здається, що після подій 30 листопада, голосувань 16 січня люди все менше вірять опозиції і все більше покладаються на себе. І чим далі опозиція програватиме владі, тим менше до неї прислухатиметься громада.

Люди хочуть бачити в опозиції реальних провідників революції, а не полегшену версію влади. Вони більше не хочуть чути порожні слова – люди вимагають реальних дій. Лише за таких умов лідери опозиції здатні будуть повернути собі довіру народу.

Існує думка, що Яценюку було потрібно приймати пропозицію прем'єрського крісла, щоб мати змогу впливати на ситуацію. Чи поділяєте ви таку думку?

Впливати на ситуацію в країні, сидячи в прем'єрському кріслі, можна лише за Конституцією 2004 року. А так посада глави уряду без повноважень не представляє собою ресурс, з допомогою якого можна щось змінювати в державі.

Чи підтримуєте ви ідею створення коаліційного уряду з усіх політичних сил? На яких умовах такий уряд міг би бути створеним?

Я притримуюсь позиції, що в такому уряді не повинно бути жодного представника КПУ, чи Партії регіонів. Президент повинен повністю віддати Кабінет Міністрів опозиції, яка має взяти на себе відповідальність за підписання Угоди про Асоціацію з ЄС і проведення докорінних реформ. Розумію, що той, хто на це погодиться – політичний камікадзе. Але в історію України він ввійде героєм. А це важливіше будь-яких посад.

І тут нехай кожен для себе вирішує – він буде підходити до цього питання з точки зору політичної доцільності, чи внеску в розбудову держави.

Як ви ставитеся до ідеї розпуску ВР, на яких умовах це можливо?

Ручне голосування 16 січня показало, що самостійний парламент в Україні відсутній. А ніч 29 січня, коли Янукович приходив на Грушевського говорити з «регіоналами», показала, що переформатування Верховної Ради під потреби суспільства не видається можливим.

За нинішніх умов законодавча гілка влади потребує перезавантаження. Єдиний легітимний шлях, яким це можна зробити – це перевибори. Тим більше, за останні місяці в країні з'явився цілий прошарок активних громадян, місця яких у Верховній Раді незаслужено займають деякі політики.

Окрім усього іншого, Майдан вимагає розпуску спецпідрозділу «Беркут», покарання винних у перевищенні владних повноважень. Чи підтримуєте ви це?

Скажу одне – народ не заспокоїться до тих пір, поки не буде покарано винних у побитті протестувальників. Якщо цього не зробить влада сама, народ виплесне свою злість якимось іншим чином і її ніхто не зможе контролювати.

А по суті заданого запитання скажу, що перезапуску потребує уся правоохоронна система, в якій «Беркут» - це хоч і не найменший, але все ж таки гвинтик.

Чи підтримуєте ви ідею повернення до Конституції 2004 року? Якщо так, то яким способом це можливо зробити?

Повернення до Конституції 2004 року – це єдиний шлях цивілізованого виходу з кризи. Якщо цього не буде зроблено найближчим часом, ми не маємо права говорити про перемогу народу.

Це можна зробити дуже просто. Ще 28 січня я запропонував лідерам опозиції короткий і ефективний юридичний механізм. Він передбачає внесення змін в закон про Конституційний Суд, які дозволять парламенту скасувати незаконне рішення суду від 2010 року. Це і буде швидким і легітимним шляхом повернення до Конституції 2004 року.

<http://glavcom.ua/articles/17190.html>

Лутковская: «И правоохранители, и протестующие остаются гражданами Украины»

Евгений Лешан, Обозреватель

В дни гражданского противостояния нарушение прав человека – обычное дело. Ведь участники противостояния отказываются видеть в противниках граждан, да и просто людей. И тем не менее, представители обеих сторон конфликта остаются людьми с полным набором прав. Какую позицию в этой ситуации занимает украинский омбудсмен?

На вопросы "Обозревателя" отвечает Уполномоченный Верховной Рады по правам человека Валерия Лутковская.

- Почему реакция Уполномоченного на события на ул. Грушевского оказалась запоздавшей? От вас ожидали реакции в первые же часы - ведь шквал насилия в тот день нельзя было не заметить?

- Ну почему же запоздавшей? Мы 19 января были на работе, следили за тем, что происходит на улицах и определялись как действовать. Но я сразу хотела бы сказать, что и Конституция Украины, и одиннадцатая статья Европейской конвенции по правам человека регулируют право именно на мирные собрания граждан. В происшедшем на ул. Грушевского сложно было найти признаки мирного собрания – а раз так, то, соответственно, говорить о нарушении права собираться мирно без оружия, я думаю, было бы неправильно.

Поскольку насилие было с обеих сторон, а ситуация вышла за рамки правового поля, возникает вопрос, как, кого и от кого защищать. Поэтому достаточно быстро появилось мое заявление о том, что ни "коктейль Молотова", ни брусчатка, ни резиновая палка не являются средствами мирного решения социально-политических вопросов. Эти вопросы всегда решаются только за столом переговоров. Если человек считает возможным взять в руки брусчатку, чтобы отстоять свои политические убеждения и права, он должен понимать, что в таком случае может рассчитывать на вполне легальный адекватный ответ со стороны правоохранительных органов. Именно об этом и было сказано в заявлении, которое появилось уже 22 января, после первых жертв. Тогда же мы заявили, что никакое политическое противостояние не стоит человеческих жизней. Это наша принципиальная позиция.

Если человек берет в руки брусчатку, чтобы отстоять свои политические убеждения и права, он получит адекватный ответ со стороны правоохранительных органов.

При этом, мы продолжаем работать в том треугольнике (Общественность - Омбудсмен - МВД), который сложился еще в связи с событиями 1 декабря. Когда появляется информация от общественных активистов о задержанных, о неоказании медицинской помощи, о долгом содержании в автозаках без доставления в органы внутренних дел, о пропавших лицах, мы тут же передаем ее в МВД, требуем немедленного реагирования или перепроверяем информацию, а когда необходимо наше вмешательство – оперативно реагируем на сообщения. Результаты нашей работы передаем общественности. Сейчас к нашему треугольнику присоединился Координационный центр бесплатной правовой помощи, который тоже оказывает очень большую помощь - мы стараемся помочь им, они нам. Один из вопросов нашей компетенции - это отслеживание, насколько оперативно информируются центры правовой помощи о задержании того или иного лица. Это один из предохранителей от нарушения прав человека в органах внутренних дел, потому что при адвокате никогда ни один сотрудник правоохранительных органов не позволит себе применить силу к задержанному. Мы считаем, что государство сделало очень важный шаг в отношении урегулирования обязательного участия адвоката в следственных действиях и бесплатной правовой помощи. Поэтому мы следим и за тем, чтобы центры должным образом информировались. И их участие в нашем треугольнике (теперь уже квадрате) помогает более полно обеспечить права задержанных.

- Есть ли у вас статистика о пропавших, о задержанных и не получивших адвоката и т.д.?

В процессе мониторинга органов внутренних дел, мы действительно столкнулись с проблемой, которая была и раньше, и есть сейчас: когда центры бесплатной правовой помощи не вовремя информируются о задержании. Закон предусматривает, что это делается

немедленно. Мы, к сожалению, фиксировали нарушение сроков информирования на 4-6 часов - это достаточно долгий период. Это недопустимо, и мы сразу написали об этой системной проблеме и министру внутренних дел, и генпрокурору.

Первую информацию о пропавших мы получили после 30 ноября. И сразу начали работать по списку из 30 лиц, которые числились пропавшими без вести. На сегодняшний день найдены все. По официальной информации не установлено местонахождение двух лиц, но они пропали при других обстоятельствах. Как раз работа по поиску пропавших и показала эффективность сотрудничества в рамках треугольника, потому что, к примеру, организация "Евромайдан-SOS" не могла бы самостоятельно получить эту информацию из органов внутренних дел. С нашим участием информация стала доступнее.

Сейчас работа продолжается, так как появились новые жалобы, новые задержанные, новые пропавшие. Только в связи с пропажей Дмитрия Булатова я получила более 400 сообщений на свой личный почтовый ящик. Это пугает, когда ко мне обращаются с просьбой немедленно найти Булатова - у меня ведь нет возможностей организовать поиск. Но производство по этому вопросу открыто, и соответственно мы обратились к министру внутренних дел с просьбой активизировать поиски. Впрочем, за последнюю неделю практически перестали поступать заявления о пропавших людях.

Зато были сообщения о неэффективной медицинской помощи и о непредоставлении адвоката. Есть заявления о несовершеннолетних, которые находятся в больнице Охматет после задержания сотрудниками МВД. Их доставили в райотделы, а потом поместили в больницу - причем в райотделе им не установили никакого статуса, уголовное производство по ним не начато, и райотдел не надлежащим образом информировал родителей и органы опеки. Это противоречит Уголовному процессуальному кодексу, который прописывает особые условия работы с несовершеннолетними, попавшими в сферу уголовной юстиции.

- Где нашли тех людей, которые пропали?

- Эту информацию сложно систематизировать: очень разные случаи. Некоторые были в больнице скорой помощи, некоторые - в других гражданских больницах. БСМП - единственная больница, где есть специальное отделение для лиц, задержанных органами внутренних дел, нуждающихся в экстренной медицинской помощи. В других больницах люди находились без охраны милиции. Находили мы их и в других местах - в райотделах милиции, например.

Показателен случай с Игорем Луценко. В 6 утра поступила информация, что он пропал. Тут же посоветовали общественным активистам и родственникам обратиться в Координационный центр бесплатной правовой помощи. До 8 утра информация уже была внесена в журнал Коордцентра, оттуда уже направили факсограмму на городское управление внутренних дел (факсограмма подразумевает обязательный немедленный ответ). Уже к обеду мы получили заявление министра внутренних дел, о том что Луценко у них не содержится. То же по СБУ и по больницам. Потом последовало заявление МВД о том, что органы сами разыскивают Луценко.

Так мы и действуем. Получаем информацию о проблеме, сразу даем рекомендацию, как поступить в правовом поле, что нужно делать, после этого сами обращаемся в МВД, иногда в СБУ, получаем информацию и передаем общественникам, взаимодействуем с прокуратурой. Наша задача - сделать ситуацию более прозрачной и проследить, чтобы деятельность правоохранительных органов была более эффективной - не подменяя их собой.

- Нападениям подвергаются журналисты, которые работают на ул. Грушевского. Как вы прокомментируете этот аспект?

- Да, действительно, такая проблема есть, и она возникла не сегодня. Мы давно планировали провести круглый стол с журналистами, общественными активистами и сотрудниками МВД, чтобы без записи, не транслируя в интернет, позволить сторонам высказать все, что накипело, а после этого найти компромисс: каким образом работать.

Ведь журналисту, чтобы осветить ситуацию, нужно находиться как можно ближе к горячей точке. И, как следствие, он подвергается той же опасности, что и другие участники столкновений. Есть статья Уголовного кодекса - "вмешательство в профессиональную

деятельность журналиста". Нужно определяться: как, с одной стороны, позволить журналистам профессионально работать, а с другой стороны - обеспечить их безопасность в ходе работы.

Наиболее яркие картинки пострадавших журналистов были 1 декабря. Тогда действительно было сложно отделить лиц с мобильными телефонами, которые снимали то, что происходит, для собственного пользования, от тех журналистов, которые находились там с профессиональными целями.

Сейчас немного легче, и в частных разговорах журналисты признавались, что после того как появились каски и жилетки с надписью "Пресса", им стало легче работать: их не трогают, понимая, что они исполняют свой профессиональный долг. Несомненно, решить эту проблему немедленно, издав приказ по министерству внутренних дел, просто невозможно. Думаю, это совместная работа, в которой мы готовы выступить медиатором между журналистами и сотрудниками правоохранительных органов.

- Я от коллег слышал неоднократно, что жилетки и каски с надписью "пресса", наоборот, становятся дополнительным раздражающим фактором для правоохранителей. В людей стреляли, несмотря на наличие этих опознавательных знаков.

- Я не спорю, проблема есть. С одной стороны - профессиональный долг, с другой - безопасность, с третьей - служебный долг сотрудников правоохранительных органов, которые должны выполнять свои профессиональные обязанности. Но ее нужно решать путем переговоров, находя общее решение.

Ведь сегодня помимо локальных столкновений на ул. Грушевского, идет масштабная информационная война - значительно более страшная, чем та, которая происходит на ул. Грушевского, где собралось достаточно много народу как для одной улицы, но очень мало - в масштабах всей страны. Информационная война касается значительно большего количества людей. И активными игроками на этом поле являются как раз журналисты - иногда провоцируя и активизируя некоторые действия.

Ведь это представители СМИ позволили себе растиражировать, к примеру, персональные данные сотрудников "Беркута", причем, указав и номера мобильных телефонов, и адреса проживания, и даже не постеснялись обнародовать их частные фотографии с семьями. Это очень серьезное нарушение законодательства о персональных данных. А если учесть, что в том списке были сотрудники, которые уже очень давно не имеют отношения к спецподразделению "Беркут", то это просто грубейшее нарушение права на личную жизнь.

У нас вообще большая проблема с пониманием этого принципа частной жизни. Это последствие Советского Союза, где большинство населения проживало в коммунальных квартирах, и каждый точно знал, кто что стирает, кто что готовит и где у кого лежат личные вещи. И эта коммуналка продолжается. Но если мы говорим о европейских ценностях, то не должны забывать: в Европе частная жизнь неприкосновенна, она открыта для публичных лиц, но сотрудники "Беркута" не относятся к публичным лицам. Также как не относятся к этой категории и судьи. Если одна из сторон недовольна решением суда, она не должна публиковать фотографию судьи с ее персональными данными, номером мобильного телефона и с призывом "звонить и рассказать ей", какая она нехорошая. Законодательство предусматривает абсолютно нормальный способ отмены решения суда, подается апелляционная жалоба. Если и она неэффективна - подается кассационная жалоба. Если кассационная инстанция подтверждает решение суда первой инстанции, решение является окончательным и исполняется как закон. Это прописано в Конституции. Однако у нас почему-то считается, что на судью можно повлиять с помощью телефонных звонков, угроз, публикации частных данных. Это недопустимо в любом цивилизованном обществе.

Однако сегодня можно сказать, что в стране разворачивается информационная война. Задействованы в ней в том числе и журналисты. Меня поразили некоторые правозащитные организации. Один из лидеров правозащитной среды, которого я глубоко уважаю, недавно на своей страничке в Facebook написал, что принцип уважения к частной жизни должен быть одним из основополагающих в деятельности страны. Я с ним совершенно согласна. Одна проблема : написал он это в связи с тем, что в Крыму появились листовки, на которых были

фотографии и персональные данные представителей организации, которая в Крыму поддержала Евромайдан. Это такое же нарушение принципа неприкосновенности частной жизни, как и в случае с персональными данными бойцов "Беркута". Однако правозащитник вспомнил об этом принципе, лишь когда речь зашла о членах упомянутой организации. Это результаты информационной войны, которую ведут в том числе и журналисты.

Я ни в коей мере не оправдываю действия тех, кто стрелял в журналистов, которые были в опознавательных наклейках. Я лишь указываю, что нам нужно ввести в определенные рамки действия и одной, и другой стороны.

Есть четкие стандарты применения силы. Работники органов внутренних дел должны четко придерживаться этих стандартов. Мы говорили об этом в письме главе МВД перед Днем защиты прав человека 10 декабря - я тогда обратилась к министру с просьбой помнить об основоположных принципах применения силы работниками правоохранительных органов, утвержденных 8-м конгрессом ООН и перечислила эти стандарты в письме. И должна сказать, что события, которые произошли в ночь с 9 на 10 декабря, показали, что глава МВД прислушивается к этим рекомендациям. И 9-10, и 11 декабря действия милиции и по нашим данным, и по данным мониторинга общественных организаций были значительно более мирными и адекватными, нежели ранее. Позже мы еще дважды напоминали об этих стандартах.

Государство имеет право применить силу, когда собрание перестает быть мирным. У нас, к сожалению, нет стандартов, которые бы позволяли четко определить, какое собрание мирное, а какое - нет. Далеко не все европейские стандарты относят к признакам мирных собраний, например, баррикады или блокирование правительственного квартала. В случае, если государство считает собрание немирным, и считает возможным применить силу в ответ на агрессивные действия митингующих, то в такой ситуации оно должно действовать адекватно, а применение оружия и спецсредств должно быть жестко регламентировано.

- Хорошо бы. А то неудобно, когда на Грушевского в ходе столкновений ты видишь со стороны "Беркута" стрелка, который стоит и выбирает: в кого выстрелить. То есть он применяет оружие не ввиду непосредственной опасности для себя или сослуживцев, а выбирает цель, которая, возможно, не совершает агрессивных действий.

- Мне сложно давать оценки - слишком много информации проходит, слишком много картинок - думаю, что события, которые произошли, станут серьезным основанием для анализа со стороны прокуратуры, МВД, чтобы отрегулировать и актуализировать свои нормативно-правовые акты: как реагировать на те или иные действия, когда собрание перестает быть мирным. Но в данной ситуации радует, что милиция не применяла боевое оружие, а лишь оружие травматического действия. С другой стороны, оценивать действия каждого бойца, который находился на месте событий с помповым ружьем и кого-то отслеживал, пытался остановить - достаточно сложно, ведь мы не знаем достоверно, кого именно он отслеживал.

С третьей стороны, недавно были показаны кадры с телесными повреждениями от травматических пуль - это были кадры жертвы освобождения здания Минагропромполитики одной политической силой от другой. Этот аспект применения оружия тоже нужно как-то регулировать.

- Боюсь, это происходило уже вне зоны права.

- Да, и очень характерен вопрос одной журналистки, которая вчера спросила, действуют ли законы Украины на территории Майдана. Там появился "народный трибунал", позорный столб, пыточная, применение травматического оружия против соратников в здании МинАПК - думаю, ответ однозначный: здесь явно не действует украинское законодательство. Да и с европейскими стандартами как-то не вяжется. Я уже не говорю о таких случаях, как труд несовершеннолетних, который запрещен законодательством. Много о чем можно говорить, но, думаю, анализ того, что там происходит, должен прозвучать не сейчас и не только из моих уст. Те, кто отвечает за жизнедеятельность Майдана, тоже должны дать объективную оценку того, что там происходило.

- Вы упомянули, что нарушение прав человека происходит в отношении всех сторон конфликта. Как нарушены права сотрудников милиции - помимо уже упомянутой публикации личных данных?

- Начнем с того, что сегодня в госпитале находится достаточно большое количество сотрудников МВД, которые пострадали и от обморожения, и от черепно-мозговых травм, полученных в результате метания брусчатки, и от ожогов в результате попадания "коктейлей Молотова". Наверное, самое страшное в истории страны - это когда брат идет на брата. Речь ведь не идет о гражданской войне, когда есть белые и красные. Речь о гражданах Украины по обе стороны одной баррикады, которые обливают друг друга "коктейлями Молотова" - с одной стороны - либо, с другой, забрасывают свето-шумовыми гранатами. Ситуация совершенно неправильная. Но я должна сказать, что с большим уважением отнеслась к решению власти не применять в полной мере силу в ответ на экстремистские действия, которые происходили со стороны митингующих на ул. Грушевского. Хотя, согласно европейским нормам, в тех условиях власть имела на это право. Вчера мне задавали вопрос, анализировали ли мы, как действует в таких случаях власть в государствах - членах ЕС. Такая информация есть. Думаю, власти Украины могли бы оправдаться такими же подходами в случае, если применили бы силу в полной мере. Однако власть избрала другой путь - путь переговоров и мирных круглых столов. Это заслуживает уважения. Но пострадавшие есть с обеих сторон. И те, и другие - это граждане Украины, которые сейчас имеют право рассчитывать и на квалифицированную медпомощь, и на компенсацию за лечение тех травм, которые они получили. Если бы власть применила силу в полной мере, человеческих жертв было бы гораздо больше, причем пострадали бы не только экстремисты, но и простые наблюдатели, которые пришли просто посмотреть, что там происходит.

<http://obozrevatel.com/interview/19076-lutkovskaya-i-pravoohraniteli-i-protestayuyuschie-ostayutsya-grazhdanami-ukrainyi.htm>

Блоги

Інна Богословська Внимание!: «Верховная Рада обязана!»
Pravda.com.ua

Прошу всех противников сегодняшней власти понять: Верховная Рада о б я з а н а принять " Акт про відновлення легітимності конституційного ладу в Україні "! Сегодня необходимо именно возвращение к той Конституции, которую власть Януковича рейдерски захватила, а не принятие новой Конституции.

Вернуть парламентско-президентскую форму власти нужно именно таким, а не другим способом, по следующим причинам:

1. Новое большинство в парламенте должно восстановить законность в стране. А значит первое, что нужно сделать – это восстановить конституционный порядок. Мы должны вернуть в действие последнюю л е г и т и м н у ю Конституцию, принятую конституционным большинством Верховной Рады.

2. Если Парламент не восстановит действие "украденной" конституции, то будет создан преступный прецедент, согласно которого Конституционный суд будет иметь право "отменять" Конституцию, принятую Верховной Радой. Оставить такой прецедент нельзя ни при каких условиях!

3. Чтобы не сомневаться в правильности такого пути восстановления законности, следует вспомнить, каким образом "Конституция 2004 года" и парламентско-президентская модель власти была украдена. Тогда, после преступного решения Конституционного суда, которое невозможно было законно исполнить, спикер парламента "просто" дал указание поменять текст Конституции на официальной странице Верховной Рады. Таким образом, для принятия Акта... достаточно 226 голосов, поскольку речь не идет о внесении каких-либо изменений в текст конституции – но только о возвращении в действие той Конституции,

которая была последней Конституцией, принятой Верховной Радой Украины конституционным большинством голосов.

4. Верховная Рада Украины, восстанавливая в действии легитимную "Конституцию 2004 года" и принимая Акт..., потребуют от спикера Верховной Рады восстановить текст "Конституции 2004 года" на официальной странице парламента. Если спикер не сделает этого немедленно после голосования Акта, то же простое большинство депутатов принимает решение об отставке спикера с должности и избрании нового главы Верховной Рады, который и восстановит текст легитимной конституции на сайте Рады.

5. Мажоритарные депутаты совершенно не должны бояться возвращения в силу "Конституции 2004 года", поскольку в ее тексте нет обязательного требования о выборах на пропорциональной основе. Только в Переходных положениях было предусмотрено, что только парламентские выборы 2006 года обязательно пройдут на основе пропорциональной системы. Таким образом, смешанная избирательная система, установленная действующим Законом о выборах народных депутатов, полностью легитимна и соответствует "Конституции 2004 года". Мажоритарные депутаты полностью легитимны, более того – они должны иметь такие же права, как и "списочники". А значит, вместе с Актом..., должны быть приняты изменения к Регламенту Верховной Рады, определяющие создание полноправных фракций мажоритарными депутатами и депутатами, прошедшими по спискам.

Как и многие украинские политики, я не в восторге от текста "Конституции 2004 года", однако только восстановив ее действие, мы можем приступить к дальнейшему конституционному процессу. В противном случае, оставив безнаказанным антиконституционный рейдерский захват власти путем незаконного решения Конституционного суда, мы ставим под грядущий удар любое конституционное решение Высшего законодательного органа страны, которым является только Верховная Рада Украины.

Уверена, что в парламенте уже есть необходимое число голосов, чтобы вернуться к законной Конституции и парламентско-президентской республике. Осталось только проявить консолидацию политиков, Майдана и всего общества. И снова прошу забыть амбиции и "атаманство"! Убедена – парламентско-президентская модель, лишение президента диктаторских полномочий, формирование правительства, подотчетного Парламенту – это сегодня единственный малокровный путь к выходу из драматического кризиса в нашей стране. Пройти по нему быстро и точно – наша обязанность!

<http://blogs.pravda.com.ua/authors/bogoslovska/52ee5d8f63bb4/>

В'ячеслав Кириленко: «Замовлення на федералізацію» *Pravda.com.ua*

З Кремля надійшло замовлення на федералізацію. П'ята колона відразу кинулася його виконувати. Але щоб абсолютно штучна ідея федералізації отримала якість підживлення потрібен антураж, потрібна "картинка".

І ось вже колючим дротом обносять адміністрації на Сході, у Луганську і Донецьку на патрулювання виходять "данські казакі", а там, де такої екзотики немає, тітушок терміново оголошують "дружинніками" та випихають охороняти адміністрації.

Для чого? Звісно для захисту від "бендеровцев", які наступають з київського Євромайдану. Дарма, що ці "бендеровці" прості люди з Донецька, Луганська, Харкова, Запоріжжя, яким урвався терпець і вони вийшли на Євромайдани у СВОЇХ містах боротися за нормальне життя своїх дітей. У планах Кремля і тутешньої п'ятої колони розкол України і нова демаркаційна лінія. Для них бажано – хоча б по Дніпру. І два "гетьмани" – правобережний і лівобережний. Як перший етап. А потім знищення нашого Державного суверенітету як етап другий і остаточний.

Передовиці російських газет і слова наблизених до Путіна коментаторів про "Україну як штучну державу" є прямим підтвердженням мого занепокоєння.

Тому в їхніх планах – громадянська війна для українців. Жорстока. Брат на брата. І після того федералізація як перша мітка вже на своїй "відвойованій" території. Над якою Київ матиме лише номінальний контроль, а всі ключові рішення потрібно буде узгоджувати у Москві.

Відтак "федералізація", яку почали проштовхувати місцеві кремлівські пропагандисти справжньою метою має не уникнення розколу України, а створення умов для успішного проведення його першого етапу.

Кому це вигідно? Точно не опозиції і не Євромайдану. Вигідно силам не дружнім і відверто ворожим. Які за 22 роки так і не змирилися з існуванням Незалежної України.

Що мусить зробити опозиція? Будь-що не допустити цього сценарію, розуміючи, що і на нас покладено свою частину відповідальності. Напругу між областями і регіонами слід знімати, усвідомлюючи, що якраз така напруга інспірується ззовні і розпалюється людьми від влади, які працюють проти свого народу.

У боротьбі між владою і народом народ неодмінно перемаже. У боротьбі людей один проти одного – яку нам так хочуть накинати влада та зовнішні сили – переможців не буде. Це просто потрібно розуміти.

Тому я переконаний, що нашим завданням є не тільки перемогти режим Януковича і змінити країну, але і зберегти цю країну як таку. Уникнувши розколу і федералізації.

<http://blogs.pravda.com.ua/authors/kyrylenko/52eb9cfca4eb0/>

Телебачення і радіомовлення

Головні політичні новини цього тижня надходили з Парламенту і Кабміну УТ-1, Підсумки тижня

Головні політичні новини цього тижня надходили з Парламенту і Кабміну. Подав у відставку Прем'єр Микола Азаров. Того ж дня її підписав Президент. Тепер у статусі в. о. - весь уряд.

Крім того, депутати таки скасували скандальні закони 16 січня. З'явився і закон про амністію заарештованих учасників акцій протесту.

Документ передбачає, що в обмін на звільнення мирних мітингарів - протестувальники мають розблокувати вулицю Грушевського в Києві та адмінбудівлі у всій країні. Закон уже підписали і спікер і Президент. Опозиція за такий варіант не голосувала та заявила, що не виконуватиме його.

Натомість в опозиції заговорили про зміну Конституції, принаймні на словах підтримали такий шлях виходу з кризи - і провладні обранці. Йдеться про повернення до старого варіанту, який діяв з 2004-го до 2010-го року.

Тоді Президент втратив багато повноважень, зокрема - не міг подавати і звільняти Кабмін. А неодмінною вимогою роботи парламенту було створення депутатської більшості. Щоправда, як реалізувати таку ініціативу - тут єдиної думки немає. Для того, щоб повернути попередню редакцію Головного закону, треба не просто зібрати 300 депутатських голосів і пройти тривалу процедуру.

Потрібно ще й обрати парламент на партійній основі - тобто винятково за партійними списками. Шукати шлях коротший - депутати планують вже наступного тижня.

Ранок вівторка. Депутати поспішають до сесійної зали. Перервали канікули заради позачергової сесії. На порядку денному - кадрові зміни в уряді. Та з Кабміну надходить несподівана новина: Микола Азаров сам подав у відставку. Того ж дня Президент підписав указ.

Микола Азаров, Прем'єр-міністр України (2010-2014рр):

- Я принял это решение потому, что я хотел обеспечить возможность всем нашим политическим силам достичь согласия, достичь компромиса и завершить тот кризис, который начался.

Обов'язки глави ряду виконує перший віце-прем'єр Сергій Арбузов. Міністри продовжують працювати з приставками в.о.

Михайло Чечетов, народний депутат України (Партія регіонів):

- Это правительство будет исполняющим обязанности до тех пор, пока Президент не подаст новую кандидатуру на утверждение в Верховную Раду Украины.

Того ж дня, у вівторок депутати одним голосуванням скасовують дев'ять з одинадцяти резонансних законів від 16 січня. Цифри на табло вітають оплесками.

Скасування резонансних законів у більшості називають поступкою і чекають від опозиції кроку у відповідь. Меншість компромісу не визнає. Каже, законів дотримуватися ніхто не збирався. Навпаки: люди спеціально вдягали, каски, маски, і глузували з нових правил.

Вадим Карасьов, політолог:

- Країна поки що, по меншій мірі, убезпечила себе від різного роду радикальних сценаріїв. Сценаріїв силового протистояння і отримала шанс на політичний, парламентський спосіб виходу з політичної кризи.

Замість 9-ти скасованих депутати ухвалюють чотири нові закони. За виправдання злочинів фашизму відтепер можна сісти за ґрати на два роки. За руйнування пам'ятників радянським воїнам каратимуть позбавленням волі до п'яти років. Інші два документи - економічні. До головної інтриги дня - закону про амністію руки обранців у вівторок не доходять.

Продовжили таки об 11-й, але вечора. Цілий день лідери опозиції не могли домовитися з більшістю, за який закон голосувати. Меншість наполягала на своєму: звільнити активістів без будь-яких умов. Більшість вимагала: спершу мітингувальники мають залишити вулицю Грушевського і всі адмінбудівлі.

Юрій Мірошніченко, представник Президента України в парламенті:

- Ми зацікавлені в тому, щоб вийшли на єдиний текст закону. Він підвищить довіру з двох боків протистояння.

Таки вийшли.

Олена Лукаш, в.о. міністра юстиції України:

- Не результативне голосування за законопроекти означало б повну нездатність українського парламенту стати на шлях врегулювання кризової ситуації. В результаті чого Президент України порушив питання про необхідність дострокових виборів до Верховної Ради України.

Закон про амністію ухвалили. У редакції регіонала Юрія Мірошніченка. Опозиціонери не голосували.

Віталій Кличко, голова фракції "УДАР":

- То решение, которое было принято в зале Верховного Совета, к большому сожалению, было не мудрым решением, и вместо того, чтобы понизить градус в обществе, наоборот - температура будет повышаться.

На сьогодні правоохоронці затримали понад двісті учасників протестів. За новим законом, їх обіцяють звільнити, якщо мітингувальники залишать всі адмінбудівлі, розблокують Грушевського та інші вулиці, крім тих, де відбуваються мирні акції протесту.

Андрій Пінчук, народний депутат (Партія регіонів):

- Цей законопроект напрацьований двома днями всіма представниками: і опозиції, і влади. Головне завдання цього закону, щоб люди вийшли на свободу, воно буде реалізоване, але потрібно, щоб країна рухалася вперед, вийшла з цієї кризи.

Умови звільнити Майдан Незалежності у документі немає, запевняє спікер парламенту. Протестувальники також не зобов'язані залишати Жовтневий палац, Будинок профспілок та Український дім. Президент підписав закон. Він уже набув чинності. Але на практиці документ застосують лише після того, як на сайті Генпрокуратури з'явиться повідомлення, що мітингувальники виконали всі вимоги. На це мають 15 днів. Щоправда, Володимир Рибак запевняє: якщо опозиція піде назустріч, прокурори не чекатимуть два тижні.

Володимир Рибак, Голова Верховної Ради України:

- Працює Генеральна прокуратура і працює опозиція. Звільняться починають приміщення і іде звільнення людей.

Якщо протягом 15 днів активісти не розблокують вулиці та адмінприміщення, закон втратить чинність. Ніякої відповідальності за невиконання цих вимог у документі немає. Коли люди підуть з Грушевського та Майдану, вирішуватимуть точно не політики, переконаний політолог Володимир Цибулько.

Володимир Цибулько, політолог:

- Зараз для більшості людей представники парламентської меншості і більшості складають один табір, а громадяни - інший табір. Майдан має шанси розійтися, але все одно сформується така стійка опозиція до опозиції і опозиція до влади.

Наступним кроком до вирішення політичної кризи має стати рівномірний розподіл влади. Опозиція вимагає надати парламенту більших повноважень. Для цього необхідно внести зміни до Конституції. Цим займеться спеціальна комісія. За її створення депутати мають проголосувати у вівторок.

Опубликовали закон об амнистии и отмене актов от 16 января

Интер, Подробности

Закон об амнистии сегодня опубликован в официальной парламентской газете "Голос Украины".

А накануне его подписал президент. Напомню, закон, разработанный представителем президента в парламенте Юрием Мирошниченко, Верховная рада приняла в среду. В силу он вступит завтра. От ответственности освободят участников акций протеста, как только будет выполнен ряд условий.

В частности, протестующие должны до 16 февраля освободить улицу Грушевского в Киеве, админздания в столице и других городах, разблокировать улицы и площади. При этом право граждан на проведение мирных митингов не ограничивается. Амнистия коснется только людей, задержанных за нарушения порядка во время акций протеста.

Выполнение условий должна зафиксировать Генпрокуратура, сообщив об этом на своем сайте. Иначе закон об амнистии потеряет силу.

И сегодня же опубликованы еще несколько законов, подписанных президентом. В частности, решение парламента об отмене скандальных "законов 16 января". Именно они спровоцировали новую волну протестов. Кроме того, обнародованы законы об ответственности за разрушение памятников воинам Великой Отечественной войны и оправдание преступлений нацистов.

Порошенко: сьогодні Україна – в серці кожного європейського політика

5 канал, Час новин

Доля України вирішиться за два тижні – про це співголова комітету з парламентського співробітництва між Україною та ЄС Петро Порошенко заявив під час Мюнхенської конференції з безпеки.

Він провів низку зустрічей зі світовими політиками. Україна нині – тема номер один під час обговорення питань безпеки Європи. За словами Петра Порошенка, світові політики

обурені ставленням української влади до своїх громадян, тому вже у найближчі тижні планують застосувати ті кроки, які сприятимуть де-ескалації конфлікту. Порошенко каже – насамперед це має бути конституційна реформа.

Петро Порошенко, народний депутат, позафракційний: «В першу чергу, це має бути конституційна реформа, яка зробить неможливим в майбутньому застосування сили проти мирних громадян. Зробить неможливим тиск на суди, які арештовують незаконно невинних громадян. Позиція, яка дозволить подолати корупцію, позиція, яка дозволить якісно підготуватися до вільних незалежних виборів і врешті-решт підписати угоду про асоціацію. Сьогодні Україна – не тільки в розумі, але й в серці кожного європейського політика».